

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA LESNICKÁ A DŘEVAŘSKÁ
KATEDRA EKONOMIKY A ŘÍZENÍ LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

**ZÁKON O MAJETKOVÉM VYROVNÁNÍ S CÍRKVEMI
A NÁBOŽENSKÝMI SPOLEČNOSTMI A JEHO DOPADY NA LESNÍ
HOSPODÁŘSTVÍ ČR**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

AUTOR: Bc. Roman Stružinský
VEDOUCÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE: Doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D.

2015

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky a řízení lesního hospodářství

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Roman Stružinský

Lesní inženýrství

Název práce

Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a jeho dopady na lesní hospodářství ČR.

Název anglicky

Law about return of the church property and its influence onto the forestry in the Czech Republic.

Cíle práce

Poskytnout ucelený a nezaujatý obraz o vývoji církevního vlastnictví a zhodnotit dopady jeho navrácení na české lesnictví.

Metodika

Na základě studia literatury, materiálů ministerstva kultury a archivu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR provést historickou rešerši vzniku církevního majetku, vyhodnotit legislativní snahy řešení problému po roce 1990, analyzovat zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a kvantifikovat jeho dopad na lesní hospodářství v ČR.

Práci vypracujte v souladu s platnými požadavky, uvedenými v doporučených pravidlech FLD pro vypracování závěrečných prací. Postup a vypracování průběžně konzultujte s konzultantem a vedoucím práce.

Doporučený rozsah práce

Cca 50 str.

Klíčová slova

Majetek státu, vyrovnání majetkových křivd, vlastnictví církví

Doporučené zdroje informací

Archiv Poslanecké sněmovny PČR

http://www.klastervyssibrod.cz/_d/Historie-cirkevního-majetku.pdf

Kalný, M.: Církevní majetek a restituce. Občanský institut, květen, 1995, ISBN 80-901659-3-1

Nožička, J.: Přehled vývoje našich lesů. St. zemědělské nakladatelství 1957

Zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi, Sbírka zákonů ČR 2012

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

doc. Ing. Jiří Oliva, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 20. 3. 2015

doc. Ing. Václav Kupčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 23. 3. 2015

prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.

Děkan

V Praze dne 07. 04. 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a jeho dopady na lesní hospodářství ČR* vypracoval samostatně pod vedením Doc. Ing. Jiřího Olivy, Ph.D. a použil jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů. Jsem si vědom, že zveřejněním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne 7. 4. 2015

Roman Stružinský

PODĚKOVÁNÍ

Doc. Ing. Jirímu Olivovi, Ph.D. za vedení diplomové práce, náměty, připomínky, zisk odborných dat.

Ing. Václavu Köhlerovi za odbornou pomoc při psaní této práce.

Ing. et Mgr. Janu Ševčíkovi za odborné právní výklady.

JUDr. et Bc. Jindřichu Hábrovi za svolení k použití obecných výstupů z analýz dat státního podniku Lesy ČR, s.p.

Lesním správkyním a správcům, kteří ochotně poskytli data ke zpracování této práce.

Rodičům za nekonečnou podporu při mých studiích.

ABSTRAKT

Zákon o majetkoprávním vyrovnání mezi státem a církví v roce 2012 bude mít na lesní hospodářství v České republice mnoho dopadů. Tato práce je věnována zhodnocením některých hlavních dopadů. Z analýzy dat státního podniku Lesy České republiky, s.p. lze vyhodnotit, kolika hektarů lesních pozemků se tyto změny budou dotýkat. Data byla analyzována v podobě podaných výzev o navrácení majetků a jejich rozdělení do krajských ředitelství. Jejich obvod z velké části kopíruje administrativní rozdělení republiky na kraje. Dále byla zhodnocena data lesního hospodaření obcí a soukromníků. Církev a náboženské společnosti budou po ukončení vydávání disponovat přibližně 5,1-5,4 % lesních pozemků v České republice. Navrácení majetku je v očích lesnické veřejnosti považováno za správný krok ke zlepšení situace dřevozpracujícího průmyslu. Zlepší se i ekonomika v regionu pomocí lepších možností práce v lese pro nové vlastníky a díky programu scelování majetku, dojde i ke zlepšení situace na trhu s nemovitostmi. Na vydávaných pozemcích se lesní hospodářství změní k lepšímu z důvodu započetí jejich řádného obhospodařování, především ve výchově a následné obnově lesa.

KLÍČOVÁ SLOVA

Církevní restituce, restituce lesních pozemků, majetek státu, vyrovnání majetkových křivd, vlastnictví církví

ABSTRACT

Property-settlement law between Church and State from the year 2012 will have major impacts for forest management in the Czech Republic. This work is focused on the evaluation of some of its major consequences. From the data analysis of the state enterprise Lesy České republiky, s.p., we derived the amount of affected forest land. Data analysis was performed on the requests filed for restitution and was later sorted by regional directorates. The area of directorates generally follows the administrative division of the republic into regions. Also assessment of forest management in forests run by municipalities and private owners was carried out. Once the restitution process is done churches and religious societies will manage about 5.1-5.4 % of the forest land in the Czech Republic. Property restitution is, among foresters, considered to be a valuable step towards improving the situation of the Czech woodworking industry. This change also positively affects the economy of the region by increased number of opportunities in forestry works for the new owners and the process of unification of the restituted real estate improves the situation on the property market. Forest management on the restituted land is supposed to improve, due to thoroughly performed pre-commercial thinnings and forest regeneration.

KEY WORDS

Church restitution, restitution of forest land, state property, settlement of property injustices, Church property

OBSAH

ÚVOD	- 9 -
CÍL PRÁCE	- 11 -
1. MAJETEK CÍRKVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH	- 12 -
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ	- 12 -
1.1.1 9. - 13. STOLETÍ	- 12 -
1.1.2 14. - 15. STOLETÍ	- 13 -
1.1.3 HABSBURSKÁ MONARCHIE	- 14 -
1.1.4 18. - 19. STOLETÍ	- 15 -
1.1.5 ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA 1918-1938	- 16 -
1.1.6 OBDOBÍ NACISTICKÉ OKUPACE	- 17 -
1.1.7 ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA 1945-1992	- 17 -
1.1.8 ČESKÁ REPUBLIKA 1993-2013	- 18 -
1.2 NABYTÍ MAJETKU	- 20 -
1.2.1 SBÍRKY PŘI BOHOSLUŽBÁCH	- 20 -
1.2.2 DARY A DĚDICTVÍ	- 20 -
1.2.3 NÁKUP	- 20 -
1.2.4 VĚNA A PŘÍSPĚVKY STÁTU	- 21 -
1.2.5 VÝNOSY Z VLASTNÍHO MAJETKU	- 21 -
2. SOUVISEJÍCÍ LEGISLATIVA	- 21 -
2.1 ZÁKONY	- 22 -
2.1.1 PRVNÍ POZEMKOVÁ REFORMA	- 22 -
2.1.2 ZÁKON Č. 142/1947 SB.	- 23 -
2.1.3 ZÁKON Č. 46/1948 SB.	- 24 -
2.2 DEKRETY	- 25 -
2.2.1 DEKRET PRESIDENTA REPUBLIKY Č. 5/1945 SB.	- 25 -
2.2.2 DEKRETY PRESIDENTA REPUBLIKY Č. 12/1945 SB. A Č. 108/1945 SB.	- 26 -
2.4 JINÉ SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY	- 27 -
2.4.1 OBĚŽNÍK ZEMSKÉHO NÁRODNÍHO VÝBORU V PRAZE	- 27 -
3. RESTITUČNÍ ZÁKONY Č. 172/1991 SB., 229/1991 SB., 428/2012 SB. A JEJICH POROVNÁNÍ	- 29 -

3.1 ZÁKON 172/1991 SB.....	- 29 -
3.2 ZÁKON 229/1991 SB.....	- 30 -
3.3 ZÁKON 428/2012 SB.....	- 31 -
4.DOPADY ZÁKONA Č. 428/2012 SB. NA LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ ČR.-	32 -
4.1 VLASTNICKÁ STRUKTURA LESŮ V ČR.....	- 32 -
4.2 TĚŽBA.....	- 36 -
4.3 EKONOMIKA.....	- 38 -
4.4 DŘEVOZPRACUJÍCÍ PRŮMYSL.....	- 42 -
4.5 VYDÁNÍ MAJETKU CÍRKVÍM A NÁZORY VEŘEJNOSTI.....	- 44 -
5. ZÁVĚR.....	- 46 -
6. POUŽITÁ LITERATURA.....	- 49 -
8. SEZNAM PŘÍLOH.....	- 53 -
9. PŘÍLOHY.....	- 54 -

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 – srovnání restitucí dle zákonů 172/1991 Sb., 229/1991 Sb., 428/2012 Sb.

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 - Vývoj vlastnické struktury lesů v České republice

Graf č. 2 – Srovnání poměru vývoje vlastnické struktury lesů v České republice v roce 2013 a v roce 2017

Graf č. 3 – Výše vydávané plochy PUPFL v České republice

Graf č. 4 – Vývoj výše těžeb v lesích České republiky

Graf č. 5 – Srovnání poměru vývoje těžeb dle vlastnictví lesů v České republice v roce 2013 a v roce 2017

Graf č. 6 – Výdaje státu na zabezpečení církví (v tis. Kč)

Graf č. 7 – Odhad finančního příspěvku na zabezpečení církví (v mld. Kč)

Graf č. 8 – Porovnání zisku z lesa (kč/ha) v soukromém, obecním a státním vlastnictví

Graf č. 9 – Srovnání poměru zisku z LH dle jednotlivých vlastníků lesů v České republice v roce 2013 a v roce 2017

Graf č. 10 – Souhlas se současným zněním na majetkové vyrovnání

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

LČR, s.p.Lesy České republiky, s.p.

LHLesní hospodářství

PUPFL pozemek určený k plnění funkcí lesa

ZNV v Praze Zemský národní výbor v Praze

ÚVOD

Církevní subjekty během své existence různými způsoby nabývaly i pozbývaly movité i nemovité majetky. V dřívějších dobách hospodařily především na půdě, na které se dalo dobře hospodařit. Pole, louky, pastviny. Vždy se ale nejednalo jen o půdu dobře hospodářsky využitelnou. V průběhu jejich historie církve získávaly i pozemky se stojícími lesními porosty ke svému hospodaření.

Tyto lesní pozemky církve zpočátku přeměňovaly na polnosti, později je začaly obhospodařovat jako takové a v důsledku toho z nich měly užitky. Díky těmto užitekům mohly mimo jiného poměrně dobře zajišťovat svou činnost. Nejednalo o vždy jen o zajištění materiální, kdy z lesa získávaly dřevo pro své stavby, ale i zisk v podobě financí, které používaly pro zajištění svých potřeb.

V historii našeho státu však v několika obdobích dochází k poměrně radikálnímu zásahu vůči vlastníkům, nejen církevní, půdy. V těchto obdobích dochází ke snižování výměry půdy v soukromém vlastnictví nejen jednotlivých zemědělců, ale i církve.

Díky těmto radikálním změnám dochází i ke změně hospodaření s lesními pozemky. Dříve se o ně starali sami vlastníci či lesní mistři, po konfiskacích lesního majetku se o tento začíná starat sám stát. Období změn v lesním hospodářství se z hlediska moderní historie nejlépe hodnotí po zabavení majetků komunistickým režimem. Stát na těchto pozemcích začíná hospodařit sám a z takového hospodářství má užitky, které využívá pro svůj prospěch.

Restituce obecně jsou složitým procesem, především prokazování nároků majetků. K majetkoprávnímu vyrovnání mezi státem a církví dochází v roce 2012 schválením zákona č. 428/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. S ohledem na tento zákon se církvím a náboženským společnostem navrácí ten majetek, na který prokáží nárok a je ve vlastnictví státu. Celkově by se církevní subjekty měly stát vlastníky cca 5,1 – 5,4% výměry lesních pozemků v České republice. Tím dojde ke změně lesního hospodářství na majetcích církve. Mimo jiné se vytvoří další subjekt, ovlivňující situaci na trhu dřevozpracujícího průmyslu, dále dojde ke snížení výměry státních lesů a taktéž se změní vlastnická struktura lesů v České republice, názory na

hospodaření v lese, a další faktory ovlivňující lesní hospodářství v České republice.

Tato práce se věnuje zhodnocení těchto skutečností, a zdali budou mít významný vliv na lesní hospodářství v ČR.

CÍL PRÁCE

Poskytnout ucelený a nezaujatý obraz o vývoji církevního vlastnictví a zhodnotit dopady jeho navrácení na české lesnictví.

1. MAJETEK CÍRKVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH

První kapitola se věnuje církevnímu historickému majetkovému vývoji v českých zemích, resp. na území nynější České republiky. Dále pak skutečností, jakými církve během své historie nabývaly a pozbývaly své majetky. Kdo majetky církví během její historie konfiskoval, případně jak jim tento konfiskát vynahradil. Tento historický pohled shrnuje kapitola 1.1.

Nejčastější způsoby nabytí majetku církvemi přibližuje kapitola 1.2.

1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ

1.1.1 9. - 13. STOLETÍ

V počátcích osídlování naší země se setkáváme především s osídlením bezlesé krajiny, či krajiny jen řídko zalesněné. Lesní půdy se osidlovaly nejčastěji v okolí kupeckých stezek, a to strážci, kteří zajišťovali ochranu kupců po těchto cestách putujících. Ve větší míře začaly osidlovat lesní půdu v polovině 12. století kláštery.¹

Ve středověku, kde se ve větší míře setkáváme s pokřesťanštěním společnosti, se uplatňuje germánské vlastnické právo. Z počátku je vlastníkem veškeré půdy panovník země, později se vlastníky půdy stávají i města a šlechta.²

Veškeré kostely, fary, modlitebny a další církevní stavby jsou stavěny vlastníkem pozemků, tedy panovníkem, později šlechtou či městy. Dle zmíněného germánského práva (a později i domácího zemského práva) platí, že vlastníkem stavby je vlastník pozemku a církve je pouze uživatelem těchto staveb. Vlastníci kompletně zabezpečovali chod církve a velkou měrou odpovídali i za duchovní vývoj v dané oblasti tím, že do kostelů a far sami dosazovali kněze.²

Všichni duchovní byli zcela závislí na vlastníkově pozemku. Nejen, že vlastník pozemku duchovního vybral, ale také zabezpečoval provozní náklady církve.

¹NOŽIČKA, Josef. Přehled vývoje našich lesů. Praha: Státní zemědělské nakladatelství v Praze, 1957. 459 s.

²JANÁK, Jan; HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. Dějiny správy v českých zemích do roku 1945. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. 519 s. ISBN 80-04-21189-5

Většinu nákladů, včetně hmotného zabezpečení kněze zajišťoval vlastníci z desátků. Desátky byly zavedeny se souhlasem knížete pražským biskupem Dětmarem v roce 976 a byly vypočteny jako jeden ze 40 dílů z roční úrody. Tři čtvrtiny z desátku byly určeny k údržbě církevních staveb, zaplacení kněze, péči o nemocné a příspěvky pro chudé. Jedna čtvrtina desátku byla určena pro biskupa.³

Krom výše uvedených desátků dostal ještě Pražský biskup od panovníka další statky, které měly dále sloužit k jeho obživě. Všechny tyto statky byly považovány za vlastnictví pražského biskupství.⁴

Po 2. lateránském koncilu (r. 1139) se začínají vlastnické vztahy měnit. Vlastníci svá vlastnická práva přenechávají církevním subjektům a svůj původní vztah k těmto stavbám považují za patronátní. Tato změna vlastnických práv se ustálila ve 13. století. 2. Července 1221 proběhla úmluva mezi tehdejším panovníkem Přemyslem Otakarem I. a pražským biskupem Ondřejem. Od této úmluvy jsou církevní nemovitosti uznávány jako vlastnictví církve. Z dosavadních vlastníků se stávají patroni. Toto církevní vlastnictví se později promítlo i do nově zřízených veřejných právních knih – desek zemských, kde bylo zapsáno vlastnické právo k nemovitostem výhradně na církev.⁵

1.1.2 14. - 15. STOLETÍ

Ve 14. století, za vlády Karla IV, dosáhla církev svého největšího vlastnictví. Velkou zásluhu na tom měl i rozšiřující se blahobyt obyvatel. Tito pak církvi darovali za vykonané služby své statky. V této době bylo církevní vlastnické právo zapsáno u celé třetiny půdy u nás. To sice vedlo k hojně výstavbě církevních staveb, ale také k velké závisti šlechty i obyčejných lidí.³

³NĚMEČKOVÁ, Jana. Církevní majetek. Katolík [online]. [S.l.]: [2009] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://olesnice.katolik.cz/serialy/majetek/uvod.php>

⁴DRNEK, Jan. Problematika církevního majetku v historickém vývoji. Koruna česká [online]. [S.l.]: 2012 [cit. 2.2.2015]. Dostupné z WWW: <http://korunaceska.cz/index.php/cs/stahnete-si>

⁵Vlastnické právo církvi a náboženských společností. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majtkove-narovnani/vlastnicke-pravo-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-123127/>

Tyto skutečnosti vedly k napětí nejen mezi obyvateli, ale i mezi šlechtou a městy. Proti církvi vystupovali nejrůznější reformátoři, z nichž nejvíce zaujal Mistr Jan Hus. Po jeho upálení vzrostla kritika církve natolik, že v roce 1419 dochází v celé zemi k vypuknutí Husitských válek.⁴

Následně byly roce 1420 formulovány čtyři pražské artikule - svoboda kázání, přijímání pod obojí, odnětí majetku církvi a návrat k chudobě, veřejné trestání těžkých hříchů. V důsledku třetího pražského artikulu je většina církevního majetku církve zabrána městy i šlechtou. V Čechách si církev majetek udržel jen tam, kde vládnu města či šlechta katolického vyznání. Tento stav vydrží do doby krále Jiřího z Poděbrad, kdy dojde k nepatrné restituci původně církevních nemovitostí.⁶

Po Husitských válkách vlastnila církev v Čechách jen 5% půdy a na Moravě 18%.⁷

1.1.3 HABSBURSKÁ MONARCHIE

Poté, co byl roku 1526 zvolen českým králem Ferdinand I., bylo obnoveno pražské arcibiskupství. Obnovení předcházela slib panovníka zemskému sněmu, že arcibiskup nebude nárokovat církevní majetky, které církev vlastnila před přijetím čtyř pražských artikulí, tedy před rokem 1419.

Přesto po bitvě na Bílé hoře katolická církev panovníka požádala o navrácení svých majetků, které vlastnila před rokem 1419. Tento požadavek církve panovník zamítl.⁶

Se zamítavým stanoviskem souhlasí i Drnek (2012, s.9). Dále však uvádí, že panovník se nakonec rozhodne církvi opravdu něco navrátit. Chtěl tím zabránit úpadku církve. Církev tedy získala zpět 3,5% žádaných pobělohorských

⁶Vlastnické právo církví a náboženských společností. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkev-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/vlastnicke-pravo-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-123127/>

⁷DRNEK, Jan. Problematika církevního majetku v historickém vývoji. Koruna česká [online]. [S.l.]: 2012 [cit. 2.2.2015]. Dostupné z WWW: <http://korunaceska.cz/index.php/cs/stahnete-si>

konfiskátů, z čehož bylo 80% jejich původního majetku před Husitskými válkami.⁷

Roku 1630 císař Ferdinand II. uzavřel s papežem Urbanem VIII. dohodu o ekonomickém zabezpečení pražského arcibiskupství. V této dohodě se císař Ferdinand II, jakožto panovník státu zavázal odvádět církvi 15 krejcarů z každé bečky soli dovezené do Čech. Díky této dohodě katolická církev upustila od svých restitučních nároků.

Ze získaných finančních prostředků začaly církve znovu kupovat pozemky a vzniklo především biskupství litoměřické a královéhradecké. Církev se na druhou stranu vzdala svých restitučních nároků. Císař Ferdinand II. roku 1624 prohlásil katolické náboženství za jediné státem povolené.⁸

1.1.4 18. - 19. STOLETÍ

Od 18. století se církev dostala pod státní dozor. Měl na to vliv mimo jiné nový názor šířící se během osvícenství, a to, že Bůh už není bytost činně se účastnící dění, ale bytost, která stvořila svět a nadále se o něj nestará. Starost o svět musejí vzít do svých rukou rozumně uvažující lidé.⁹

Státní dozor u církve zavedla Marie Terezie. Bylo dohlíženo především na církevní jmění. Mnohem agresivněji proti církvim poté postupoval Josef II. Ten zastával názor, že katolická církev přišla k většině svého majetku darem od předchozích panovníků, a proto církevní statky nepřestaly být státními.¹⁰ Josef II. zrušil téměř třetinu všech klášterů a jejich majetek vyvlastnil a zřídil náboženské fondy. Ty se poté sloučily v Náboženskou matici. Výnosy z těchto matic byly

⁸Vlastnické právo církví a náboženských společností. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/vlastnicke-pravo-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-123127/>

⁹DRNEK, Jan. Problematika církevního majetku v historickém vývoji. Koruna česká [online]. [S.l.]: 2012 [cit. 2.2.2015]. Dostupné z WWW: <http://korunaceska.cz/index.php/cs/stahnete-si>

¹⁰NĚMEČKOVÁ, Jana. Církevní majetek. Katolík [online]. [S.l.]: [2009] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://olesnice.katolik.cz/serialy/majetek/uvod.php>

určeny pro potřeby katolické církve. Přesto Josef II. nikdy nevydal právní předpis, kterým by rozhodl, že se majetek církve stává státním.⁸

1.1.5 ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA 1918-1938

Po vzniku samostatné Československé republiky byla pro nemovitosti katolické církve největším úderem první pozemková reforma. Politickým cílem první pozemkové reformy bylo odebrání části pozemků velkým vlastníkům půdy¹¹ a její přerozdělení mezi bezzemky. První pozemková reforma probíhala podle záborového zákona č. 215/1919 Sb. o zabrání velkého majetku pozemkového. Reformě podléhalo v Čechách a na Moravě 234 119 ha církevní půdy. Při první pozemkové reformě však stát konfiskoval jen část majetku. Další část první pozemkové reformy odložil. Tímto krokem ale docházelo k nejednotnému výkladu, kdo je vlastně vlastníkem zabraných církevních majetků. Na otázku, zdali je vlastníkem stát, nebo církev odpověděl až Nejvyšší správní soud dne 14.4.1927 a to tak, že vlastníkem pozemků je nadále církev, neboť pouhým zábořem nemohlo dojít ke změně vlastnického práva. Skutečně tedy došlo k přerozdělení jen 36 975 ha církevní půdy.¹²

Protože do první pozemkové reformy nebyly zahrnuty majetky státu, zemí, obcí a okresů, pokouší se biskup Korda prosadit názor, že církevní majetky jsou sice soukromým vlastnictvím církve, ale plní povahu všeobecně prospěšných účelů, a proto církevní majetky nemají být zahrnuty do pozemkové reformy. Tento argument však neobstál a majetky církví byly do první pozemkové reformy zahrnuty.¹³

¹¹Dle § 2 z.č. 215/1919 Sb. jsou velkým majetkem pozemkovým soubory nemovitostí s právy, která jsou spojena s jejich držením, jestliže výměra náležející v území Československé republiky vlastnický jediné osobě nebo týmž spoluvlastníkům je větší než 150 ha půdy zemědělské (rolí, luk, zahrad, vinic, chmelnic), nebo 250 ha půdy vůbec. Manželé nerozvedení považují se za osobu jedinou.

¹²DRNEK, Jan. Problematika církevního majetku v historickém vývoji. Koruna česká [online]. [S.l.]: 2012 [cit. 2.2.2015]. Dostupné z WWW: <http://korunaceska.cz/index.php/cs/stahnete-si>

¹³Vlastnické právo církví a náboženských společností. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/vlastnicke-pravo-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-123127/>

Za pozemky konfiskované na základě první pozemkové reformy byla církvi vyplacena náhrada.

1.1.6 OBDOBÍ NACISTICKÉ OKUPACE

Během nacistické totality byly některé církve, především v odtrženém československém pohraničí, zkonfiskovány. Jednalo se především o nacisty pronásledované Židy a jejich židovské obce. Další, který o své majetky přišel, protože odsuzoval nacistickou ideologii a obhajoval celistvost Československého státu, byl Řád Německých rytířů. Veškeré, nacisty zkonfiskované majetky byly v pozemkových knihách zapsány na Velkoněmeckou říši.¹⁴

1.1.7 ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA 1945-1992

Po konci druhé světové války připadly některé nemovitosti církvím zpět na základě Dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb. o neplatnosti některých majetkově - právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů. V důsledku otálení ale k samotnému předání pozemků zpět církvi nedošlo. Později vstoupil v platnost zákon č. 142/1947 Sb. o revizi první pozemkové reformy. Avšak, než byla tato revize dokončena, byl přijat další zákon řešící pozemkové majetky v Československu, a to zákon č. 46/1948 Sb. o nové pozemkové reformě. Oba tyto zákony probíhaly současně a zasadily církvím další majetkoprávní ránu.¹⁴ Za pozemky vyvlastněné těmito zákony měla být církvím poskytnuta náhrada. Ta však nikdy poskytnuta nebyla.

Pro představu, jaký byl mezi zákony č. 142/1947 Sb. a č. 46/1948 Sb. rozdíl – po uplatnění zákona č. 142/1947 Sb. mělo církvím zůstat z původních cca 177 673 ha církevních pozemků 5 203 ha. Po uplatnění zákona č. 46/1948 Sb. zůstaly církvím kostely, fary a farní zahrady do výměry 2 ha.¹⁴

¹⁴NĚMEČKOVÁ, Jana. Církevní majetek. Katolík [online]. [S.l.]: [2009] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://olesnice.katolik.cz/serialy/majetek/uvod.php>

1.1.8 ČESKÁ REPUBLIKA 1993-2013

Církevní restituce v České republice byly otázkou ještě před rozdělením Československa. V první řadě bylo potřeba zjistit, které nemovitosti církve ke své činnosti potřebují. Toto zjišťování trvalo poměrně dlouhou dobu, neboť bylo obtížné dohledat především menší a rozptýlené farní pozemky, o kterých se nevedla evidence a byly vyvlastněny podle zákona 46/1948 Sb. Přesto již v roce 1990 a 1991 byl přijat výčtový zákon¹⁵, který umožňoval vydání budov některým klášterům.

Majetkové vyrovnání mezi státem a církvemi dále pokračovalo v letech 1996 – 1998, kdy docházelo k vydávání majetku exekutivní cestou.¹⁶ Tímto docházelo k vydání budov, které sloužily duchovním, sociálním, školským apod. účelům. Hospodářského majetku se toto vydání netýkalo. K ukončení vydávání došlo v pololetí roku 1998.¹⁷

V letech 1998 – 2000 se český stát pokoušel o další výčtový zákon. V příloze tohoto zákona měl být uvedený seznam všech nemovitostí, které by měly být navraceny církvím. Návrh výčtového zákona ale skočil neúspěchem. Například Český úřad zeměměřický a katastrální označil návrh výčtového zákona za nereálný, neboť nepovažoval za možné, aby při 100 000 navrhovaných položkách k navrácení nedošlo k chybě, neboť údaje v katastru nemovitostí se mění a není možné tyto změny pozastavit do skončení celého legislativního procesu. Otázkou se taky stává, zda by nebyl takovýto výčtový zákon protiústavní, neboť by se jednalo o individuální právní akt, který by mohl být zrušen Ústavním soudem.¹⁷

V roce 2001 dochází k pokusu o sestavení dalšího výčtového zákona. Ministerstvo kultury však nedokáže bezchybně sestavit seznam majetku, který by měl být výčtovým zákonem navrácen.¹⁷

¹⁵Tzv. výčtový zákon č. 298/1990 Sb. o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého a z. č. 338/1991 Sb, kterým se mění a doplňuje zákon č. 298/1990 Sb.

¹⁶Exekutivní cestou = formou usnesením vlády.

¹⁷Rozsah původního církevního majetku. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-123124/>

Rok 2003. Opět pokus českého státu o majetkové vyrovnání s církvemi. Ministerstvo kultury prosazovalo výčtový zákon, Ministerstvo zemědělství naopak obecný restituční. Opět dochází k sestavování nároků církví.¹⁷

Vláda v roce 2004 zadává Ministerstvu kultury přípravu majetkového vyrovnání. Ministerstvo kultury má posoudit a zhodnotit klady a zápory metod výčtové a restituční.¹⁷

V letech 2005 – 2006 se objevil návrh řešit majetkové vyrovnání pomocí renty. Toto opatření nebylo církvemi přijato. Objevuje se možnost řešit majetkové vyrovnání pomocí kombinace renty a restituce.¹⁷

V roce 2007 je zřízena vládní komise pro narovnání vztahu mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi. Na základě výsledků z jednání se dochází k tomu, že bude upřednostněna metoda kombinovaná, tedy restituce naturální a finanční náhrada za nevydané majetky.¹⁷

2008. Vláda schválila a předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Tento návrh však Poslanecká sněmovna nestihla do konce volebního období projednat.¹⁸

Konečné řešení přinesl až rok 2012, kdy Parlament České republiky schválil zákon č. 428/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi. Tomu předcházelo opětovné sestavení vládní komise. Ta si od Pozemkového fondu¹⁹ a Lesů České republiky, s.p. vyžádala podklady k církevním majetkům. Následně Ministerstvo kultury a Národní archiv provedli šetření ohledně dodaných nároků církví. Shledali, že 87% výměry se s dodanými nároky církví shoduje. Finanční část náhrady byla převzata z návrhu zákona z roku 2008.¹⁸

¹⁸Rozsah původního církevního majetku. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkev-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-123124/>

¹⁹ Dnes Státní pozemkový úřad.

1.2 NABYTÍ MAJETKU

1.2.1 SBÍRKY PŘI BOHOSLUŽBÁCH

V dřívějších dobách odměňovali věřící lidé kněze dobrovolně. Především za sloužení mše. Dále pak za křty, pohřby, církevní svatby a jiné potřeby, protože chápali, že s tím má spojené výdaje a čas, který jim věnuje na úkor jiných povinností. Kněží byli taktéž odměňováni jen z pouhé vděčnosti. Tyto příspěvky rozdělovaly různé diecéze buďto na osobní příjem kněze, nebo na příjem církve. Pokud byly tyto příjmy posuzovány jako příjmy církve, mohl se z těchto příjmů pořizovat církevní movitý i nemovitý majetek.²⁰

1.2.2 DARY A DĚDICTVÍ

V dobách, kdy víra byla pro lidi mnohem důležitější než dnes, nebylo darování majetku církvi nic výjimečného. Církvi darovali své majetky především zámožní věřící, kteří neměli potomstvo a tedy někoho, kdo by po nich dědil. Mezi dalšími, kteří církvi darovali své majetky, byli kající. Tito lidé doufali, že tímto gestem napraví své špatné činy, které během života páchali.²⁰

1.2.3 NÁKUP

Církve své majetky také kupovala. Prostředky na jejich koupi získala z bohoslužeb, výsledků hospodaření, výnosů na vlastních majetcích či peněžitých darů.²⁰ Jedním z atypických příjmů²¹ ze státní pokladny byla finanční náhrada za nenavrácení církevních majetků po bitvě na Bílé hoře.²²

²⁰NĚMEČKOVÁ, Jana. Církevní majetek. Katolík [online]. [S.l.]: [2009] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://olesnice.katolik.cz/serialy/majetek/uvod.php>

²¹ 15 krejcarů z každé bečky soli z dovozu do země

²²Vlastnické právo církvi a náboženských společností. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/vlastnicke-pravo-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-123127/>

1.2.4 VĚNA A PŘÍSPĚVKY STÁTU

Při vstupu do některého z klášterů bylo požadováno, jako při svatbě, věno. Z těchto věn a příspěvků od státu poté kláštery žily. Příspěvky státu do výše potřebné pro zajištění chodu katolické církve byly vypláceny z náboženských fondů. Výše příspěvku se určila rozdílem výnosů z vlastních zdrojů církve a náklady na jejich provoz.²³

1.2.5 VÝNOSY Z VLASTNÍHO MAJETKU

Z každého majetku, je-li správně obhospodařován, lze očekávat výnos. Ať už se jedná o polnosti, které mají výnos buď materiální či finanční, taktéž měly církve výnosy z lesních pozemků. Lesy jsou z hlediska výnosovosti velmi důležité. Z lesa je možné předpokládat sice často pomalý, ale v podstatě nepřetržitý výnos. Dalším podstatným výnosem z vlastního majetku tvořily nájmy z nájemních domů, které si jednotlivé farní sbory pořizovaly. Z těchto prostředků se z část hradily náklady na provoz kostelů, modliteben a far.²³

2. SOUVISEJÍCÍ LEGISLATIVA

V této kapitole se práce věnuje nejdůležitějším legislativním změnám, které se dotýkaly vlastnictví církevního majetku. Jakým způsobem a proč byl majetek konfiskován, či majetky konfiskacím nepodléhaly. Jakým způsobem byla provedena restituce konfiskovaných majetků.

Porovnání konfiskací je znázorněno v tabulce č. 1.

²³TRETERA, Jiří Rajmund. Stát a církev v České republice. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 156 s. ISBN 80-7192-707-4

2.1 ZÁKONY

2.1.1 PRVNÍ POZEMKOVÁ REFORMA

V období první republiky bylo vlastnictví půdy nerovnoměrně rozdělené. Více, než jednu čtvrtinu půdy na našem území vlastnily velkostatkáři. Za velkostatkáře byli považováni vlastníci půdy, kteří disponovali s výměrou půdy nad 2000 hektarů.²⁴

Cílem první pozemkové reformy bylo zabránění půdy velkostatkářům a její následné přerozdělení drobným zemědělcům. Tato reforma se vztahovala na pozemky vlastníků, kteří vlastnili více, než 150 hektarů zemědělské půdy, či více, než 250 hektarů celkové půdy.²⁵ Majetky sátu, obcí, zemí, okresů tato reforma nepostihovala. Za první republiky se na církevní majetek nahlíželo jako na majetek ve vlastnictví církve a jako takový byl do první pozemkové reformy zahrnut.²⁶

První pozemkovou reformu provádělo několik legislativních dokumentů. V první části této reformy byl proveden zábor pozemku podle zákona č. 215/1919 Sb. o zabránění velkého pozemku majetkového. Podle tohoto zákona došlo k omezení nakládání s majetkem, na který se zákon vztahoval, avšak stále bylo vlastnické právo zapsáno na vlastníka nemovitosti. Vlastnické právo přecházelo až na základě zákona č. 329/1920 Sb. o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový (zákon náhradový). A zápisem do pozemkových knih. Za zabraný a převzatý majetek byla vlastníkům vyplacena náhrada.²⁶

²⁴MURÍN, Matěj. Pozemková reforma v období první republiky. Plzeň, 2012. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická, Katedra právních dějin.

²⁵Československo. Národní shromáždění. Zákon č. 215 ze dne 16. dubna 1919 o zabránění velkého pozemku majetkového. In Sbirka zákonů a nařízení státu československého. 1919, částka 43 s. 289-290. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=215&r=1919>

²⁶Rozsah původního církevního majetku. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-123124/>

Dalším krokem bylo přerozdělení pozemků. Komu mohly být pozemky přerozděleny, určoval §1, odst. 1-6 zákona č. 81/1920 Sb. Jednalo se především o drobné zemědělce, obce.²⁷

Poslední částí první pozemkové reformy bylo uplatnění náhrad za odňatý majetek. Společně s poskytnutím náhrady byl zabraný majetek podle záborového zákona převzat. Uplatnění náhrad řešil zákon č. 329/1920 Sb. o převzetí a náhradě za zabraný majetek pozemkový (zákon náhradový).

Celkem církve přihlásila do první pozemkové reformy 234 tis. ha svých pozemků. Jelikož do pozemkové reformy nebyly zahrnuty majetky menší, než 150 ha zemědělské půdy nebo 250 ha veškeré půdy, nedopadl tak její vliv na některé menší řády, farnosti, nekatolické církve a jiné náboženské společnosti.²⁸

Vzhledem k tomu, že stát uskutečnil první pozemkovou jen z části, bylo v konečném důsledku přerozděleno jen 36 975 ha církevní půdy.

2.1.2 ZÁKON Č. 142/1947 SB.

Po druhé světové válce byly majetky odsunutých obyvatel rychle přerozděleny mezi střední a menší zemědělce. I v této souvislosti bylo za potřebí upravit první pozemkovou reformu pozemkovou reformu. Proto se Národní shromáždění Československé republiky usneslo na zákoně č. 142/1947 Sb. o revizi první pozemkové reformy.

Na rozdíl od první pozemkové reformy ponechávala vlastníkům půdu jen do maximální výměry 50 ha.²⁹ Vlastníci půdy o výměře větší, než 50 ha, tedy

²⁷Československo. Národní shromáždění. Zákon č. 81 ze dne 30. ledna 1920, kterým se vydávají po rozumu §u 10 zákona ze dne 15. dubna 1919, č. 215 Sb. zák a nař., ustanovení o přidělu zabrané půdy a upravuje se právní poměr ku přidělené půdě (zákon přidělový). In Sbirka zákonů a nařízení státu československého. 1920, částka 16 s. 135-145. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=81&r=1920>

²⁸Rozsah původního církevního majetku. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-123124/>

²⁹Československo. Národní shromáždění. Zákon č. 142 ze dne 11. července 1947, o revizi první pozemkové reformy. In Sbirka zákonů a nařízení republiky Československé. 1947, částka 65 s. 689-695. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=142&r=1947>

i církve, museli své pozemky přihlásit do revize pozemkové reformy. Tento akt se velice dotkl církve. Ta přihlásila do revize první pozemkové reformy celkem 177 778 ha³⁰, což bylo $\frac{3}{4}$ jejích pozemků, z toho byly $\frac{3}{4}$ lesů a $\frac{1}{4}$ polí.³¹ Majetek státu, měst, obcí, okresů revizi pozemkové reformy nepodléhal. Revize první pozemkové reformy probíhala, stejně jako první pozemková reforma, podle záborového zákona č. 215/1919 Sb. S pozemky měli vlastníci omezené nakládání, ale faktické převzetí vlastnického práva se uskutečnilo až podle náhradového zákona č. 329/1920 Sb. a zapsáním vlastnických práv do pozemkových knih. Za převzatý majetek měla být původním vlastníkům vyplacena náhrada, avšak k této už nikdy nedošlo.³²

2.1.3 ZÁKON Č. 46/1948 SB.

Po té, co se dostal k moci komunistický režim, byl v březnu roku 1948 přijat nový zákon č. 46/1948 Sb. o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví k zemědělské a lesní půdě). Tento zákon se začal aplikovat ještě dříve, nežli se stihla ukončit revize první pozemkové reformy. Zákon radikálně pozměnil vlastnické vztahy všech vlastníků. Téměř veškerá lesní a zemědělská půda byla vyvlastněna a vlastníkům byl ponechán pouze 1 ha.³² Zákon sice uváděl, že církvím mohou být ponechány farní zahrady do výměry až 2 ha, avšak v praxi se výměry zahrad ponechávaly v co nejmenší možné výměře.³⁰

Tento zákon se nevztahoval na půdu státu, státních podniků a fondů, svazků územní samosprávy.³³ I tento zákon ustanovoval finanční náhradu za vyvlastněné

³⁰DRNEK, Jan. Problematika církevního majetku v historickém vývoji. Koruna česká [online]. [S.l.]: 2012 [cit. 2.2.2015]. Dostupné z WWW: <http://korunaceska.cz/index.php/cs/stahnete-si>

³¹NĚMEČKOVÁ, Jana. Církevní majetek. Katolík [online]. [S.l.]: [2009] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://olesnice.katolik.cz/serialy/majetek/uvod.php>

³²Rozsah původního církevního majetku. Ministerstvo kultury [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-123124/>

³³Československo. Národní shromáždění. Zákon č. 46 ze dne 21. března 1948, o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví k zemědělské a lesní půdě). In Sbíрка zákonů a nařízení

pozemky, ale stejně, jako tomu bylo u revize první pozemkové reformy, ani zde nebyly náhrady vlastníkům vyplaceny. Církve tak přišli o veškeré zdroje samofinancování a byly tak odkázány na státní pomoc.³²

2.2 DEKRETY

V poválečné době se v Československé republice stává prezidentem Dr. Eduard Beneš, který se podílí na vlastnických poměrech v naší zemi vydáním několika dekretů řešících majetkové vztahy k půdě. Tyto dekrety sehrály důležitou část i při volbě data, ke kterému se vyrovnání s církvemi vztahuje.

2.2.1 DEKRET PRESIDENTA REPUBLIKY Č. 5/1945 SB.

Při nacistické okupaci probíhaly majetkoprávní změny v podstatě bez právního důvodu a povětšinou pod nátlakem. Proto byl vydán dekret prezidenta republiky o neplatnosti některých majetkově - právních jednání z doby nsvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů.

Vydáním tohoto dekretu se ruší některé majetko-právní změny v době okupace. Církvím, kterým byl majetek Německou říší zabrán, se tento navrácí do jejich vlastnictví, resp. se u nich zavádí Národní správa, pokud splňují předpoklady §2 a §3 citovaného dekretu.³⁴

republiky Československé. 1948, částka 21 s. Dostupné také z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-46>

³⁴Československo. President republiky. Dekret presidenta republiky č. 5 ze dne 19. května 1945, o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nsvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organisací a ústavů. In Sběrka zákonů a nařízení republiky Československé. 1945, částka 4/1945. Dostupné také z <http://www.psp.cz/docs/laws/dek/51945.html>

2.2.2 DEKRETY PRESIDENTA REPUBLIKY Č. 12/1945 SB. A Č. 108/1945 SB.

Jelikož u nás v poválečné době došlo k odsunu německých a maďarských obyvatel, byly jejich majetky, stejně tak jako majetky zrádců a nepřátel státu konfiskovány a následně přerozděleny. Tyto majetky byly konfiskovány na základě dekretu č. 12/1945 Sb. o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa a dekretu č. dekretu č. 108/1945 Sb. o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy.

Jelikož se za nepřátele státu považovaly i právnické osoby, které vyvíjely činnost směřující k podpoře německých a maďarských okupantů,³⁵ stalo se, že některým institucím římskokatolické církve byl na základě těchto dekretů majetek konfiskován. Některé fary, kostely a jiné církevní právnické osoby měly německé kněží a kázaly německým obyvatelům. To bylo v některých částech naší země považováno za činnost podporující německé a maďarské okupanty, zradu, či jiné prohřešky proti národní cti. Navíc, pokud měly majetky ve vlastnictví veřejného práva podle německého nebo maďarského práva, byly jim tyto majetky odebrány na základě §1, odst. 1 dekretu č. 108/1945 Sb.³⁶ Nedělo se tak na celém našem území, neboť na základě návrhu příslušného okresního národního výboru mohl zemský národní výbor rozhodnout o výjimce, zda se právnická osoba považuje za zrádce či nepřítele státu.³⁵

Výjimky z ustanovení Dekretu č. 12/1945 Sb. upřesňuje Oběžník zemského národního výboru v Praze ze dne 22. listopadu 1945.

³⁵Československo. President republiky. Dekret presidenta republiky č. 12 ze dne 21. června 1945, o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa. In Sbíрка zákonů a nařízení republiky Československé. 1945, částka 7/1945. Dostupné také z <http://www.psp.cz/docs/laws/dek/121945.html>

³⁶Československo. President republiky. Dekret presidenta republiky č. 108 ze dne 25. října 1945, o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy. In Sbíрка zákonů a nařízení republiky Československé. 1945, částka 48/1945. Dostupné také z <http://www.psp.cz/docs/laws/dek/1081945.html>

2.4 JINÉ SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY

Názory na probíhající postupy Národní správy a konfiskací majetků podle dekretů presidenta republiky č. 5/1945 Sb., č. 12/1945 Sb. a č. 108/1945 Sb. nebyly na československých ministerstvech jednotné. Probíhala mezi nimi vzájemná korespondence o naplňování a uplatňování dikcí výše zmíněných dekretů.

2.4.1 OBĚŽNÍK ZEMSKÉHO NÁRODNÍHO VÝBORU V PRAZE

V souvislosti s výše uvedeným byl dne 22. listopadu 1945 vydán Oběžník Zemského národního výboru v Praze (dále jen ZNV v Praze), který po výnosech Ministerstev školství a národní osvěty, vnitra a zahraničních věcí, sděluje všem okresním národním výborům a okresním správním komisím, že je možno nakládat s církevním majetkem jen s jeho souhlasem, či se souhlasem Ministerstva školství a národní osvěty. ZNV v Praze dále uvádí, že stát církvi poskytuje zvýšenou právní ochranu a že kmenové jmění církví musí zůstat zachováno.³⁷ Dále dle sdělení Ministerstva školství a národní osvěty, stejně jako ministerstev vnitra a zahraničních věcí uvádí, že:

*„Církevní majetek /majetek jednotlivých církevních subjektů, tj. kostelů, kaplí, far, biskupství, kapitol, církevních nadací, klášterů atd./ je majetkem povahy veřejné, ježto církev katolická je veřejnoprávní korporací a církevní subjekty jsou právníckými osobami veřejného práva.“*³⁸

Díky tomuto je tedy majetek církve veřejné povahy a nelze na něj použít ustanovení §5 dekretu presidenta republiky č. 5/1945 Sb., tedy zřídit národní

³⁷Oběžník Zemského národního výboru v Praze Č. 331 ve věci „Dispozice s církevním majetkem“ ze dne 22. listopadu 1945. Národní archiv, spis I-3c-695-1945.

³⁸Sdělení Ministerstva školství a národní osvěty v Praze ve věci „Dispozice s církevním majetkem“ ze dne 26. září 1945. Národní archiv, spis B-154.965/45-V/1

správu. Dále nelze dle výše zmíněného ani provést opatření podle ustanovení § 3, odst. 1, písm. b)³⁹

S tímto tvrzením se však neztotožňuje Ministerstvo zemědělství, které uvádí, že:

„jest toho názoru, že ne všechny subjekty církevního majetku jest pokládati za osoby veřejného práva, rozhodně ne pak řády /kongregace/ a kláštery případně jednotlivé církevní nadace“⁴⁰

Ministerstvo zemědělství určilo dvě zásady pro provádění postupů dle Dekretů presidenta republiky č. 5/1945 Sb., 12/1945 Sb. a 108/1945 Sb. První zásadou bylo, že zřízení Národní správy podle Dekretu č. 5/1945 Sb. je nutné zavést na majetek všech církví a náboženských společností, které splňují ustanovení §2 a §3 zmíněného dekretu.⁴¹ Druhá zásada byla rozlišovat konfiskaci podle Dekretu č. 12/1945 Sb. na ty církevní subjekty, které měly podle tehdejšího právního řádu povahu osob veřejného práva, což byly ty, které obstarávaly veřejné správy, jako např.: kostely a fary. Těmto subjektům nebyl majetek podle Dekretu č. 12/1945 Sb. konfiskován. Výjimku tvořily osoby veřejného práva zřízené podle německého nebo maďarského práva. Naopak subjekty, které svojí povahou sloužily v první řadě k náboženským účelům (řády a kláštery), nelze považovat za osoby veřejného práva, a proto byl jejich majetek dle Dekretu č. 12/1945 Sb. konfiskován, splnily-li tyto subjekty dikci §1, odst. 1, písm. c) zmíněného dekretu,

³⁹Konfiskaci majetku právnických osob, které Dekret presidenta republiky č. 12/1945 Sb. v §3 odst. 1, písm. b) stanovuje takto: Za zrádce a nepřátele československé republiky jest považovati z právnických osob ty, jejichž správa záměrně a aktivně sloužila německému nebo maďarskému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

⁴⁰Sdělení Ministerstva Zemědělství v Praze ve věci „Církevní majetek – dekrety č. 5/45 Sb. a 12/45 Sb.“ ze dne 6. prosince 1945. Národní archiv, spis 56.425/45-IX/S

⁴¹ § 2 (1) Majetek osob státně nespolehlivých na území Československé republiky dává se pod národní správu podle dalších ustanovení tohoto dekretu.

(2) Za majetek osob státně nespolehlivých se považuje též majetek těmito osobami převedený po 29. září 1938, leč by nabyvatel nebyl věděl o tom, že jde o takový majetek.

§ 3 Národní správa budiž zavedena do všech podniků (závodů) i do všech majetkových podstat, kde toho vyžaduje plynulý chod výroby a hospodářského života, zejména v závodech, podnicích a majetkových podstatách opuštěných nebo takových, které jsou v držbě, správě, nájmu nebo pachtu osob státně nespolehlivých.

tedy úmyslně a záměrně sloužily německému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.⁴²

3.RESTITUČNÍ ZÁKONY Č. 172/1991 SB., 229/1991 SB., 428/2012 SB. A JEJICH POROVNÁNÍ

Po pádu komunismu došlo v České republice k napravování křivd na osobách, jejichž majetky komunistický režim bez náhrady konfiskoval. Tyto restituční nároky lze rozdělit do tří hlavních etap. Navrácení majetků obcím, navrácení majetků fyzickým osobám a navrácení majetků církvím a náboženským společnostem.

3.1 ZÁKON 172/1991 SB.

Restituce majetků obcí podle tohoto zákona se od ostatních dvou zákonů liší zřejmě nejvíce. Největším rozdílem stanovení data, kdy majetek obce nabývají do svého vlastnictví. Zákon stanovil tímto dnem den účinnosti zákona, tj. 24.4.1991.⁴³

Následně obce prokazovaly, že majetky vlastnily. Restituovaly se pozemky, které obce vlastnily ke dni 31.12.1949.

Tento zákon byl v roce 2000 novelizován z důvodu problematického vydávání majetků podle přidělových listin, které přerozdělovaly majetky konfiskované na základě Benešových dekretů. Přídělové listiny měly v mnoha případech datum schválení přidělu až po 31.12.1949. Z tohoto důvodu bylo v novele zákona

⁴²Sdělení Ministerstva Zemědělství v Praze ve věci „Církevní majetek – dekrety č. 5/45 Sb. a 12/45 Sb.“ ze dne 6. prosince 1945. Národní archiv, spis 56.425/45-IX/S

⁴³ § 1, odst.1 zák. č. 172/1991 Sb. v platném znění stanoví, že do vlastnictví obcí dnem účinnosti tohoto zákona přecházejí věci z vlastnictví České republiky, k nimž ke dni 23. listopadu 1990 příslušelo právo hospodaření národním výborům.

uvedeno, že se obce stávají vlastníky majetků jim přidělených na základě Benešových dekretů, a to dnem 1. červencem 2000.⁴⁴

Ukončení restitučních nároků dle tohoto zákona je datum 31.3.2013. K tomuto datu musely mít obce své majetky zapsány u katastrálního úřadu, či musely být u soudu podány žaloby o určení vlastnictví. Pakliže nebylo dosaženo ani jednoho popsaného způsobu, považují se tyto majetky dnem 1.4.2013 za majetky státu.

3.2 ZÁKON 229/1991 SB.

Restituční zákon o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku. Tento zákon má za úkol zmírnit následky některých majetkových křivd vůči fyzickým vlastníkům zemědělského a lesního majetku, které se udály v rozhodném období 25.2.1945 – 1.1.1990.⁴⁵

Rozdíl od zákona č. 172/1991 Sb. je zde v uplatnění výzvy. Zde se fyzická osoba nestává vlastníkem podle zákona, ale musí podat žádost s uplatňovaným nárokem u pozemkového úřadu, který žádost prošetří a zároveň musí fyzická osoba podat výzvu k vydání majetku povinnou osobu.⁴⁶

V případě, že pozemkový úřad rozhodne, že jde o vlastníka uplatňovaných nemovitostí, stává se tato osoba vlastníkem až dnem nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. V případě, že o určení vlastnictví rozhoduje soud, pak pravomocným rozhodnutím soudu, a to dnem nabytí jeho právní moci.

Lhůta pro uplatnění nároků fyzických osob u pozemkového úřadu trvala do 31.12.1992.

⁴⁴Česká a Slovenská federativní republika. Česká národní rada. Zákon č. 172 ze dne 24. dubna 1991 o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. In Sbirka zákonů České a Slovenské federativní republiky. 1991, částka 36, s. 845-847. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1991&cz=172>

⁴⁵Česká a Slovenská federativní republika. Česká národní rada. Zákon č. 229 ze dne 21. května 1991 o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku. In Sbirka zákonů České a Slovenské federativní republiky. 1991, částka 45, s. 1062-1071. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1991&cz=229>

⁴⁶ § 9 zákona č. 229/1991 Sb. v platném znění

3.3 ZÁKON 428/2012 SB.

Zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi z uvedených zákonů přichází nejdéle, ačkoli se tato problematika řeší již od roku 1990.⁴⁷

Stejně tak, jako zákon č. 229/1991 Sb. se od zákona 172/1991 Sb. liší především v tom, že nárok na majetek církve a jiné náboženské společnosti nezískávají ze zákona (jak tomu bylo právě u zákona 172/1990 Sb.), nýbrž musejí podat žádost o jeho navrácení u povinné osoby. Tyto žádosti církve dokládají podklady dokazujícími jejich vlastnické právo k majetkům před datem 25.2.1948⁴⁸ a způsob, jakým o majetek přišly. Zažádat mohou církve a jiné náboženské společnosti ale jen o majetky o které přišly v rozhodném období, které je vymezeno daty 25.2.1948 až 1.1.1990.⁴⁹

Výzvy mohly oprávněné osoby⁵⁰ uplatnit u povinných osob⁵¹ do 31.12.2013. Po tomto termínu se má za to, že se majetky, o které církve nezažádaly, připadly státu.

Povinné osoby následně oprávněnost požadavku přezkoumávají a na základě toho následně doporučí, nebo nedoporučí vydání majetku. V případě doporučení probíhá přezkoumání Státním pozemkovým úřadem, zdali identifikace majetků proběhla správně. V případě že povinná osoba vydání majetku nedoporučí, je možné se obrátit na soud, aby rozhodl o oprávněnosti nároku rozhodnutím o určení vlastnictví.

Povinné osoby se tedy stávají vlastníky majetků až na základě pravomocných nabytí rozhodnutí Státního pozemkového úřadu, či rozsudkem soudu.

⁴⁷V roce 1990 se na základě výčtových zákonů vracejí budovy některým klášterům.

⁴⁸Zpravidla se jedná o zápisy v pozemkových knihách.

⁴⁹Česká republika. Parlament. Zákon č. 428 ze dne 8. listopadu 2012 o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi). In Sbirka zákonů České republiky. 2012, částka 155, s. 5474-5486. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=2012&cz=428>

⁵⁰Oprávněné osoby dle § 3 zákona č. 428/2012 Sb.

⁵¹Povinné osoby dle § 4 zákona č. 428/2012 Sb.

Tabulka č. 1 – srovnání restitucí dle zákonů 172/1991 Sb., 229/1991 Sb.,
428/2012 Sb.

	rozhodné období	datum nabytí vlastnictví	získávání podkladů je osvobozeno od poplatků	vytyčení/zaměření pozemků je hrazeno státem	lhůty pro uplatnění nároků	Náhrada za mrtvý/živý inventář
obce	31.12.1949-23.11.1990	23.11.1990 a 1.7.2000	NE	NE / NE	31.3.2013	ANO
fyzické osoby	25.2.1948-1.1.1990	dle pravomocného rozhodnutí	ANO	ANO / ANO	31.12.1992	ANO
církvě	25.2.1948-1.1.1990	dle pravomocného rozhodnutí	ANO	ANO / NE	31.12.2013	NE

4.DOPADY ZÁKONA Č. 428/2012 SB. NA LESNÍ HOSPODÁŘSTVÍ ČR

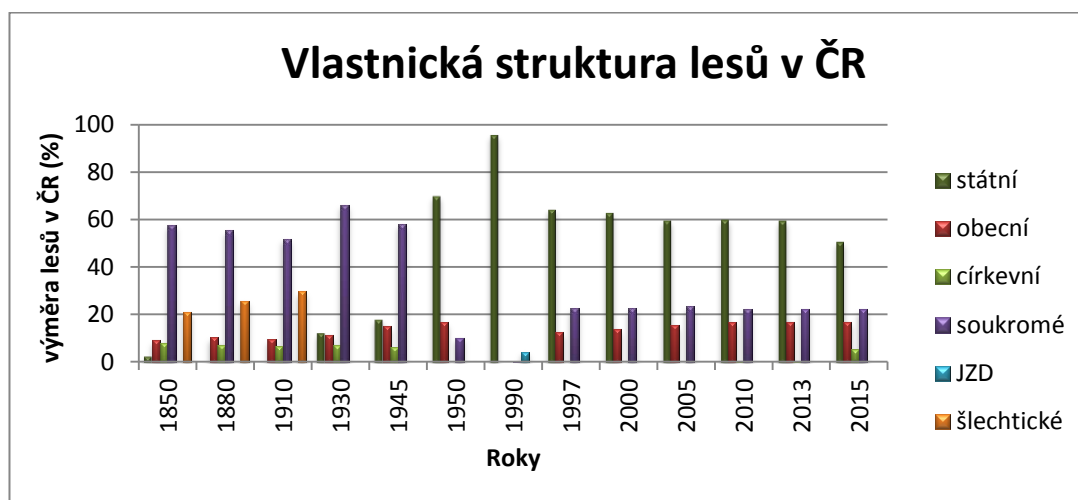
4.1 VLASTNICKÁ STRUKTURA LESŮ V ČR

Jedním z dopadů zákona č. 428/2012 Sb. bude změna vlastnické struktury lesů v České republice.

Jelikož jedinou povinnou právnickou osobou podle výše uvedeného zákona, která má právo hospodařit s lesním majetkem státu, jsou Lesy České republiky, s.p., dá se na základě analýzy jejich dat týkajících se vydání lesních majetků církvím a náboženským společnostem s dostatečnou přesností zhodnotit a částečně předpovědět vývoj vlastnické struktury lesů v České republice.

Lesy České republiky, s.p. obdržely od oprávněných osob důvodné, ale i nedůvodné výzvy k vydání lesního majetku v celkové výši 195 144, 6076 ha lesa. Po lustraci parcel pozemkového katastru na stav dnešního katastru nemovitostí byla výše spárovaných výměr u výzev zhodnocených jako důvodné

138 307, 1312 ha státních lesních pozemků. V takovémto případě se jedná o 8,91 % výměry všech státních lesů.⁵² Lesům České republiky, s.p. se tímto sníží výměra lesních pozemků, ke kterým mají právo hospodařit o 10,58 %. V rámci celkové výměry 2 599 142⁵³ ha lesních pozemků v České republice by se církve měly stát vlastníky 5,1-5,4 % lesů.⁵⁴

Graf č. 1 – Vývoj vlastnické struktury lesů v České republice⁵⁵

Graf č. 1 názorně zobrazuje historický vývoj vlastnictví lesa na území České republiky. V případě církevních lesů je zde vidět pozvolné snížení lesní výměry od roku 1850 do roku 1945, kdy se výměra lesa snížila z 8 % výměry lesa na 6,1

⁵²Výměra státních lesů je dle Zprávy o stavu lesního hospodářství v České republice v roce 2013 1 552 603 ha.

⁵³Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014, 136s. ISBN 978-80-7434-153-3

⁵⁴V závislosti na rozhodnutí soudů.

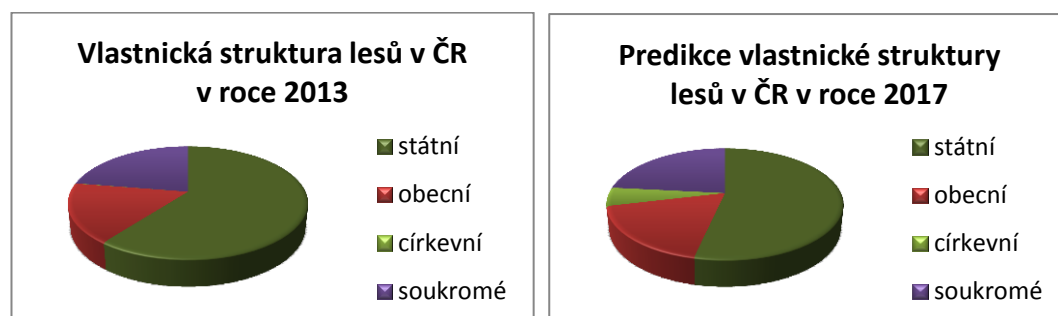
⁵⁵Zdroje: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v České republice 2000: Zelená zpráva. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2001, 126s. ISBN 80-7084-196-6;
Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v České republice 2006: Zelená zpráva. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2007, 128s. ISBN 978-80-7084-635-3;
Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2010. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2011, 130s. ISBN 978-80-7084-995-8;
Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014, 136s. ISBN 978-80-7434-153-3

% výměry lesa. Data vývoje vlastnictví lesa z roku 1950 již výměru lesních pozemků ve vlastnictví církví neuvádějí. Lze zde však pozorovat radikální zvýšení lesích majetků ve vlastnictví státu. Od roku 1945, kdy byla výměra lesů ve vlastnictví státu 18,3 %, se tato výměra v roce 1990 zvýšila na 95,8 %. Tento jev je výsledkem pozemkových reforem z let 1947 a 1948, ve kterých byly vyvlastněny pozemky komunistickým režimem.

Restituce na základě zákonů z roku 1991 se projevují v grafu v roce 1997. Výměra státního lesa z důvodu vydání majetků klesá na 64,4 % vlastnictví lesů v České republice a projevují se zde vlastníci soukromých lesů s 22,4 % a obce s 12,5 % vlastnictví lesních pozemků.

Vydání lesa na základě zákona č. 428/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi se kompletně projeví nejdříve až v roce 2015. S kompletním ukončením se však počítá spíše až v roce 2017. Podle analýzy dat státního podniku Lesy České republiky dosáhnou lesy ve vlastnictví církví a náboženských společností 5,1 – 5,4 %⁵⁶ rozlohy lesů v České republice.

Predikce vlastnické struktury je znázorněna v grafu č. 2.

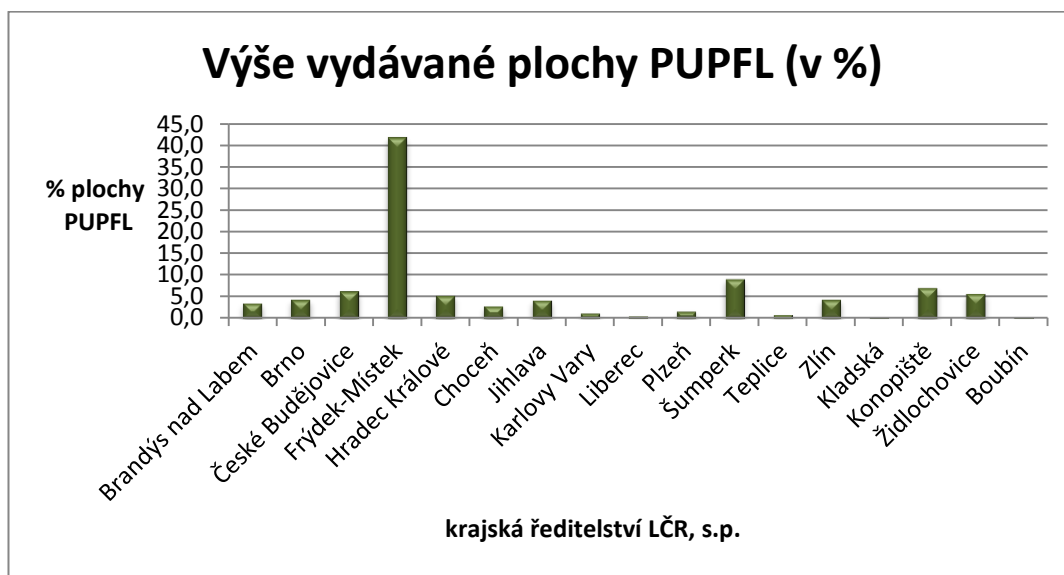
Graf č. 2 – Srovnání poměru vývoje vlastnické struktury lesů v České republice v roce 2013 a v roce 2017 (zdroj: ⁵⁷)

Proces navrácení majetku zasáhne vlastnickou strukturu nejvíce v Moravskoslezském a Olomouckém kraji, ve kterých se vrací největší podíl

⁵⁶V závislosti na rozhodnutí soudů.

⁵⁷Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014, 136s. ISBN 978-80-7434-153-3

pozemků určených k plnění funkcí lesa (dále jen „PUPFL“) ve vlastnictví státu, přesněji pozemků, ke kterým mají právo hospodařit Lesy České republiky, s.p. Sečteme-li procenta plochy PUPFL, která se v Moravskoslezském a Olomouckém kraji vydávají zpět církvím, přesáhne jejich hodnota vydávané výměry PUPFL vydání PUPFL ve zbytku České republiky. Nejmenší výměra PUPFL se vydává v kraji Libereckém a Teplickém. Ani v jednom z těchto krajů nepřesáhne vydávaná výměra PUPFL 1%. Nejvíce tedy bude vlastnická struktura lesů v České republice ovlivněna v krajích Moravskoslezském a Olomouckém. Nejméně potom v kraji Libereckém a Teplickém. Tyto hodnoty lépe znázorní následující graf.

Graf č. 3 – Výše vydávané plochy PUPFL v České republice

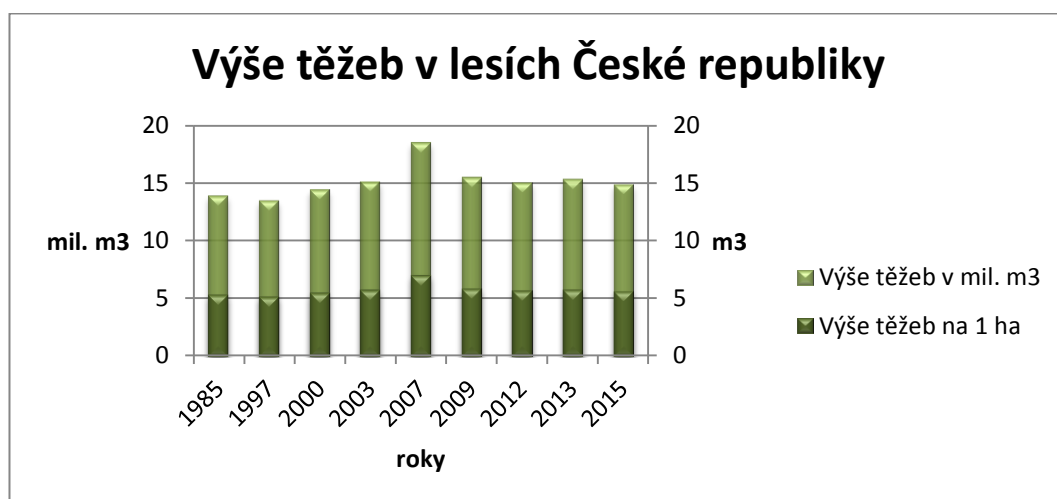
Z výše uvedeného grafu tedy jasně vyplývá skutečnost, že nejvíce důvodných výzev k navrácení majetku podaly církve na Krajském ředitelství Frýdek – Místek. Z celkového počtu výměry PUPFL uplatněné ve všech výzvách u LČR, s.p. se jedná o celých 41,9 %. Tento stav měl za následek zrušení dvou lesních správ a jejich zbytek byl přerozdělen lesním správám sousedním.

4.2 TĚŽBA

Těžba dřeva je nejdůležitější položkou ve výkazech zisku hospodaření v lesích. Dřevní suroviny jsou trhem stále žádány, a proto je tento ukazatel dalším významným ke zhodnocení.

Pro zjištění dopadu na lesní hospodářství tímto ukazatelem je důležité nejprve zohlednit, kolik dřeva se průměrně těží ve státních lesích, protože právě tyto lesy budou předmětem vydání.

Ve státních lesích se v průměru těží každým rokem 15,86 mil. metrů krychlových dřeva, což je v přepočtu na 1 hektar lesa 5,99 m³ těžby.⁵⁸

Graf č. 4 – Vývoj výše těžeb v lesích České republiky

Z grafu č. 4 lze pozorovat od roku 1985 mírné navýšení těžeb do roku 2003 a poté jejich následné ustálení na 15 mil. metrech krychlových dřevní hmoty. Výjimku tvoří rok 2007, který je poznamenán zvýšením nahodilých těžeb po orkánu Kiril. Podíl nahodilých těžeb se určuje odhadem a nelze jej tedy do

⁵⁸Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014, 136s. ISBN 978-80-7434-153-3

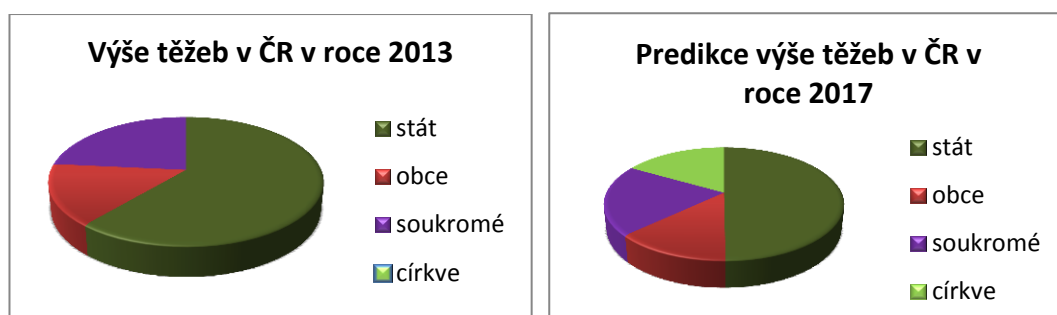
Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2009. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2010, 116s. ISBN 978-80-7084-861-6

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v České republice 1998: Zelená zpráva. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 1999, 138s. ISBN 8070841435

komplexu dat pro zhodnocení dopadů na těžby při vydání pozemků církvím použít.

Státní podnik Lesy České republiky ve své koncepci strategického rozvoje pro období let 2015 – 2019 očekává z důvodů vydání státního lesa podle zákona 428/2012 Sb. snížení budoucích těžeb o zhruba 500 tisíc krychlových metrů dřeva.

Odhad výše těžeb dle vlastníků v roce 2017 již ovlivňuje vlastnictví církví. V grafu č. 5 je uveden poměr výše těžeb dle jednotlivých vlastníků. Výše těžeb u církví je stanoven odhadnutým průměrem.

Graf č. 5 – Srovnání poměru vývoje těžeb dle vlastnictví lesů v České republice v roce 2013 a v roce 2017 (zdroj: ⁵⁹)

Na všech výzvami o navrácení dotčených lesních hospodářských celcích Lesů České republiky, s.p. v současnosti běží platné lesní hospodářské plány. Data z těchto plánů se vydávají společně s lesním majetkem. Církvě tedy mohou plynule převzít závazná ustanovení lesního hospodářského plánu a bez výrazné prodlevy pokračovat v jejich naplnění.

Výrazný dopad na těžbu dřeva v České republice, v případě plynulého naplňování etátu církvemi, nelze pravděpodobně očekávat. Změnou bude rozložení těžeb v rámci území státu, kdy se předpokládá zvýšení těžeb v Moravskoslezském a Olomouckém kraji, kde bude církvím vráceno nejvíce lesního majetku, na kterém měly Lesy České republiky, s.p. omezené možnosti hospodaření, především pak provádění obnovy a výchovy lesa. Naplnění etátu tak

⁵⁹Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014, 136s. ISBN 978-80-7434-153-3

prováděly LČR, s.p. na pozemcích, kde nehrozilo potenciální vydání pozemků církvím. K takto naplněným závazným ukazatelům v rámci LHP v dotčených krajích přibude i výše těžeb prováděných církvemi na svých nově získaných lesních pozemcích.

4.3 EKONOMIKA

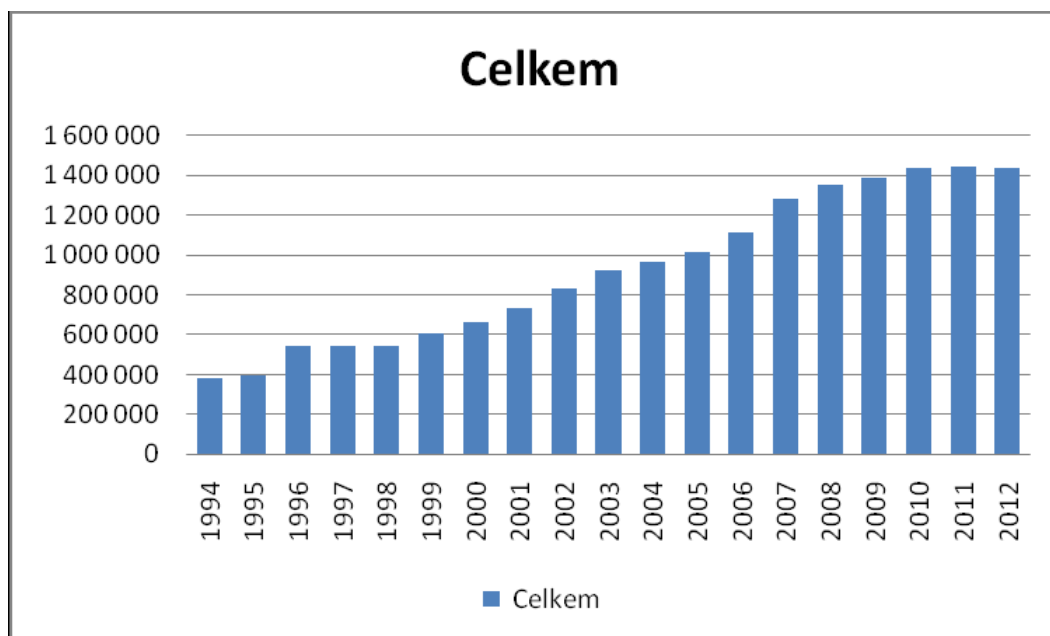
Ekonomika tvoří v každém hospodářství poměrně významnou, ne-li nejdůležitější roli. Výjimku netvoří ani lesní hospodářství. Abychom mohli hodnotit ekonomickou stránku dopadů zákona 428/2012 Sb., je vhodné se před tímto hodnocením lehce zaměřit taktéž na ekonomickou analýzu dopadu na státní rozpočet.

Zákon 428/2012 Sb. v §15 stanovuje výši náhrady za nevydaný majetek jednotlivým registrovaným církvím. Celkem během 30 let vyplatí náhrady v celkové výši 59 000 000 000 Kč, ke kterým bude vždy v daném roce připočtena aktuální míra inflace.

Analýzu je vhodné řešit porovnáním dvou situací, které by mohly nastat. První z nich analyzuje státní rozpočet při absenci zákona o majetkovém vyrovnání, druhá naopak analyzuje rozpočet při schválení zákona o majetkovém vyrovnání.

V prvním případě by to znamenalo zachování nákladů na vyplácení platů duchovním, administrativu, opravy a údržby majetků.

V následujícím grafu jsou znázorněny výdaje státu na zabezpečení církví. V roce 1994 činily výdaje 0,377 mld. Kč. V roce 2005 výdaje hodnotu 1 mld. Kč přesáhly a v roce 2012 výdaje činily 1,440 mld. Kč.

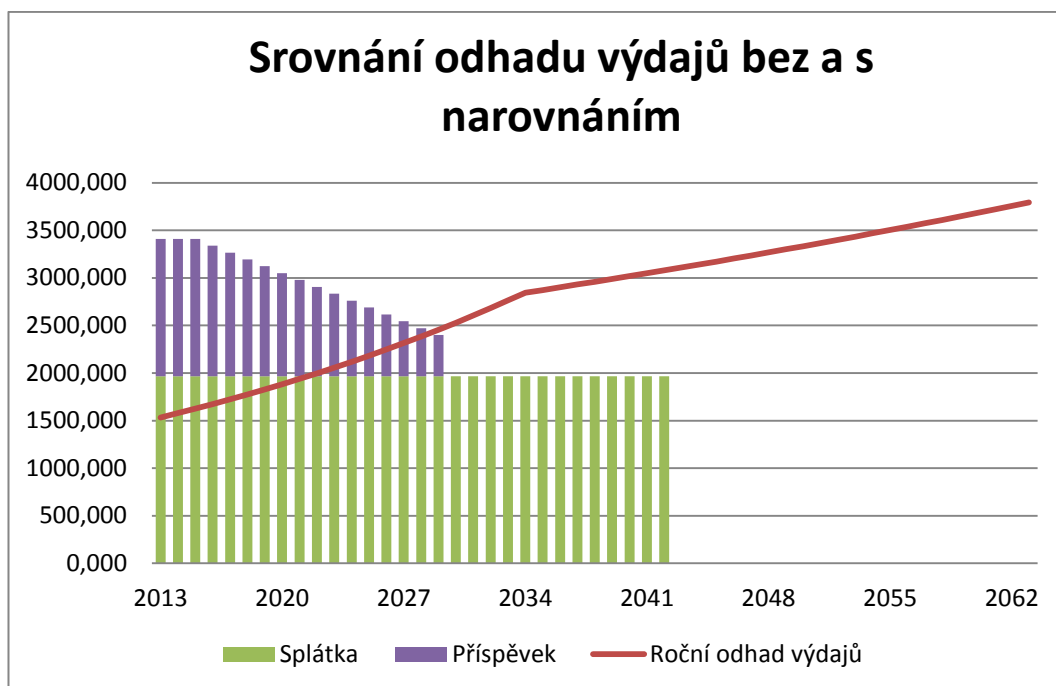
Graf č. 6 – Výdaje státu na zabezpečení církví (v tis. Kč)
(zdroj: ⁶⁰)

V druhém případě dojde k navrácení majetků a finanční kompenzaci za majetek nenavrácený. Navrácením majetku a splacením kompenzace by měly být církve soběstačné a stát by nemusel již položku „církev“ zařazovat do sestavování rozpočtu.

Než dojde k samostatnosti církve zabezpečovat svoje potřeby, bude stát ještě 16 let církvím přispívat. V prvních 3 letech plnou částku, postupně bude tuto částku snižovat.

Poměr mezi variantami s přijetím zákona č. 428/2012 Sb. a bez jeho přijetí je znázorněn v grafu č. 7.

⁶⁰KLEPEK, Cyril. *Církevní restituce a její vliv na státní rozpočet*. : [2012]. 21 s. Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta

Graf č. 7 – Srovnání odhadů výdajů bez a s narovnáním na dalších 50 let (v mil. Kč, v cenách roku 2011)
(Zdroj: ⁶¹)

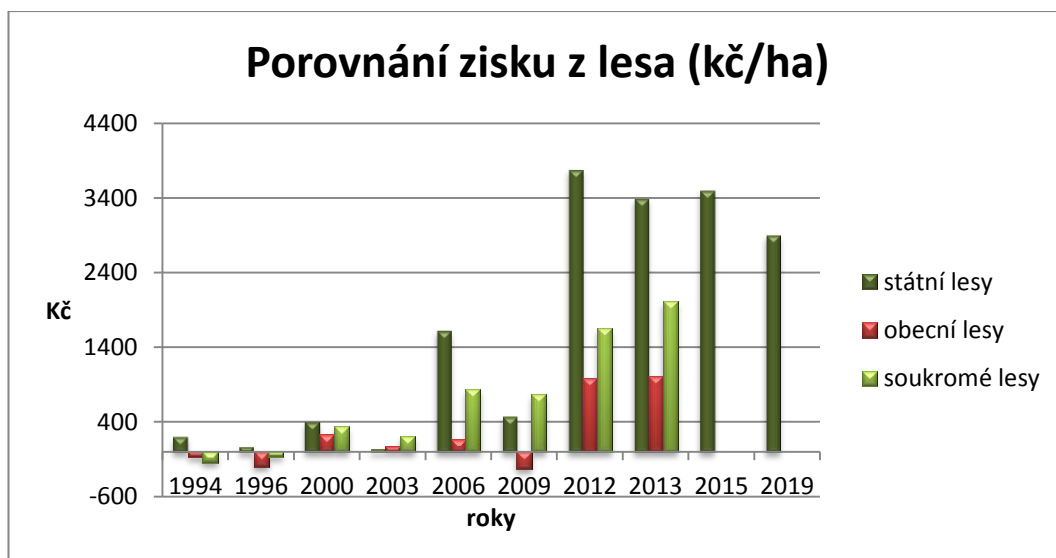
Ekonomický dopad navrácení majetku církvím na lesní hospodářství v České republice nelze zhodnotit jako celek. Ekonomických dopadů bude několik.

U státního podniku Lesy České republiky, s.p. budou mít restituce negativní dopad na ekonomiku v podobě snížení výměry lesa a s tím spojené snížení těžeb. Tím dojde ke snížení nejdůležitějšího prostředku získávání výnosu. Zatímco jejich hospodářský výsledek po zdanění v roce 2013 činil 3 990 mil. Kč, v roce 2019 odhadují 3 122 mil. Kč.⁶²

Pro porovnání a zhodnocení možnosti zisku z hospodaření v lese církevními subjekty je zajímavé použít srovnání zisku hospodaření v závislosti na výměře spravovaných lesů fyzických a právnických osob. V následujícím grafu je znázorněn zisk z lesa na 1 ha porostní půdy.

⁶¹ KLEPEK, Cyril. *Církevní restituce a její vliv na státní rozpočet.* : [2012]. 21 s. Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta

⁶² Lesy České republiky, s.p. *Koncepce strategického rozvoje podniku Lesy České republiky, s.p. pro období let 2015-2019.* Hradec Králové: [2014]. 52 s.

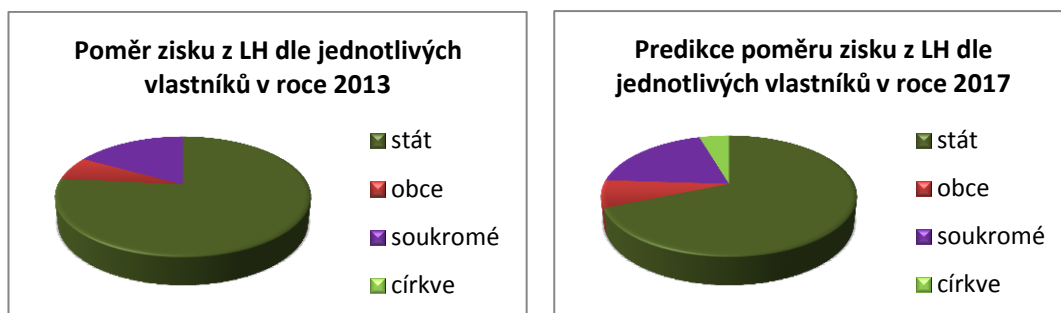

Graf č. 8 – Porovnání zisku z lesa (kč/ha) v soukromém, obecním a státním vlastnictví

Z uvedeného grafu lze vyčíst, že v prvních letech po restitucích dle zákonů 172/1991 Sb. a 229/1991 Sb. byly do vráceného lesa vloženy vyšší finanční prostředky, než byly finanční zisky z těchto pozemků získané. I když se tento jev objevoval v prvních letech u fyzických i právnických osob, nelze s jistotou tvrdit, že se bude projevovat stejně i u církví jako hodnoceného celku. Církvím totiž mohou velice pomoci zkušenosti nabyté soukromými i obecními vlastníky lesa, stejně tak zkušenosti zbylého dřevozpracujícího průmyslu.

Počáteční finance vložené do počátku péče o lesy budou z velkých částí hrazeny z finanční kompenzace za nevydaný majetek. Jak je znázorněno v grafu č. 7, první tři roky po schválení zákona 428/2012 Sb. budou církve dostávat jak splátku z nenavrácených majetků, tak klasický příspěvek církvím. Dále pak budou církve, resp. jejich odborní lesní hospodáři moci využít dnes již poměrně dost využívaný systém státních dotací na péči a výchovu o les.

Církevní subjekty změní poměr zisku z LH v České republice, což je znázorněno v grafu č. 9. Největšího zisku z LH v roce 2017 dle odhadu bude i nadále dosahovat stát.

Graf č. 9 – Srovnání poměru zisku z LH dle jednotlivých vlastníků lesů v České republice v roce 2013 a v roce 2017 (zdroj: ⁶³)

Zvýšená ekonomika bude v regionech, kde bude církvím navráceno nejvíce majetku, neboť na těchto majetcích se nyní začne hospodařit s péčí řádného hospodáře. S tím souvisí i obnova porostů a distribuce dřevní hmoty. Církve zajisté budou hledat nejvýhodnějšího partnera, avšak i tak to bude někdo z regionu. Tím se místní ekonomická situace podpoří.

Pro podporu schválení zákona 428/2012 Sb. církve často poukazyvaly, že se v daných místech s největším podílem vydání sníží nezaměstnanost. Tento fakt nelze jednoznačně potvrdit. Církve sice pro svou lesnickou potřebu přijmou nové lidi, kteří se budou věnovat lesnímu hospodářství v jejich lesích, na druhou stranu v nejvíce dotčených regionech dojde ke zrušení dvou lesních správ státního podniku Lesy ČR, s.p. Tím dojde k situaci, kdy si bývalí zaměstnanci budou hledat nové uplatnění ve svém regionu a lze na základě již dosavadní praxe očekávat, že své služby nabídnou církvím, které je, pro velmi dobrou znalost místního lesa, přijmou. Samozřejmě může dojít k nepřímému snížení nezaměstnanosti. Pakliže církve začnou dobře obchodovat s místními zpracovateli, mohou tito zpracovatelé začít hledat nové pracovní síly. Toto tvrzení církví o snížení nezaměstnanosti nelze touto prací potvrdit ani vyvrátit.

4.4 DŘEVOZPRACUJÍCÍ PRŮMYSL

Na veletrhu SILVA REGINA ve dnech 31.3. - 4.4.2012 uspořádala Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy univerzity společně s Českou technologickou

⁶³Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014, 136s. ISBN 978-80-7434-153-3

platformou lesního hospodářství a navazujících průmyslových odvětví seminář „Navracení majetku církvím“, který byl zaměřen na problematiku dopadu navrácení historického majetku církvi na dodavatelsko-odběratelské vztahy v lesním hospodářství, regionální rozvoj a zpracování dřeva. Účastníci semináře se ve většině shodli na tom, že pro český trh se dřevem bude mít navrácení majetku zpět církvím pozitivní dopad. V oblasti severní Moravy, kde je podáno nejvíce výzev k navrácení majetku, byl dominantním vlastníkem lesů stát, potažmo Lesy České republiky, s.p., jakožto subjekt s právem hospodařit s lesy státu. To ve své podstatě pro zde umístěné menší dřevozpracující podniky znamená, že nemají ke dřevu ze státních lesů, díky tendrům státního podniku, téměř žádný přístup. Z tohoto důvodu místí drobní regionální zpracovatelé navrácení lesa zpět církvím vítají a slibují si od toho více možností přístupu ke dřevním surovinám.

Tento přístup lesnické veřejnosti a regionálních zpracovatelů odráží i skutečnost, v jakém množství se k drobným zpracovatelům dostane dřevní surovina ze státního lesa. Kupříkladu v roce 2010 bylo Lesy ČR, s.p. veřejně prodáno kolem 11% těžené dřevní hmoty. K opravdu regionálním zpracovatelům se dostalo ale asi jen 0,1%. V roce 2013 bylo prodáno kolem 12,5% z celkové těžené dřevní hmoty a k regionálním zpracovatelům se dostala necelá 0,2%. Přestože se výše nabídnuté dřevní hmoty státním podnikem Lesy ČR, s.p. zvyšuje, ovládají většinu veřejných dražeb větší nadregionální firmy, či se aukcí účastní i sami smluvní partneři z víceletých tendrů, což nemá za výsledek zvýšení dodávky dřevní hmoty menším regionálním zpracovatelům. Menší regionální zpracovatelé jsou živi především z dodávky dřevní hmoty obecními a soukromými vlastníky lesa.

Z těchto důvodů jsou drobní regionální zpracovatelé a živnostníci nakloněni zvyšováním se podílu lesů mimo vlastnictví státu. Mimo jiné očekávají snížení nezaměstnanosti v regionu a zájem církve na regionálním rozvoji.

Skutečnost, že k vydání lesního majetku církvím dochází až v roce 2014, může mít dokonce výhody v tom, že na rozdíl od vydání restitucí v 90. letech je už zaběhnut trh se dřevem, na kterém působí soukromí i obecní vlastníci lesů. To

církvím umožňuje lépe se zorientovat na trhu a nastavit takové technologie a cesty, které jsou již soukromými vlastníky nastaveny a hlavně prověřeny.

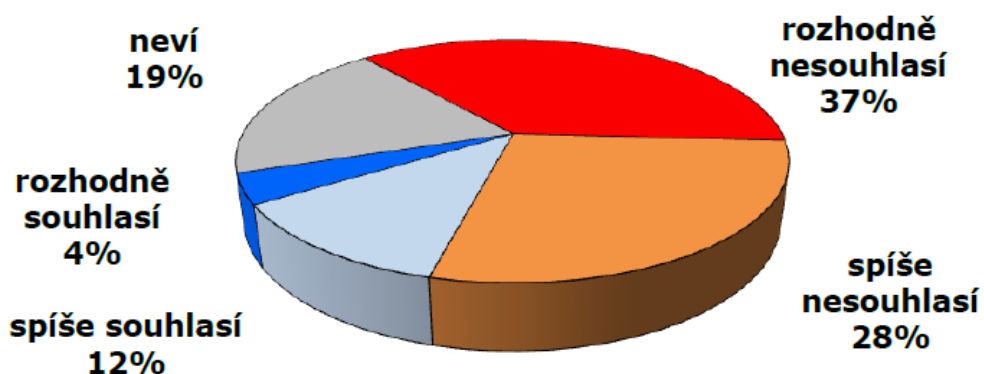
Nastavení modelu hospodaření více či méně podobného modelu hospodaření Lesů České republiky, s.p. není pravděpodobné, protože církve v praxi není jedinou právníckou osobou. Přestože nejvíce výzev o vydání majetku uplatnila Římskokatolická církev, jsou každá farnost, děkanství, arciděkanství, biskupství a jiné její subjekty, samostatnou právníckou osobou, která bude rozhodovat o svém majetku do jisté míry sama.

4.5 VYDÁNÍ MAJETKU CÍRKVÍM A NÁZORY VEŘEJNOSTI

Jedním ze zajímavých témat majetkového vyrovnání je názor veřejnosti. Jak tato práce uvedla v předchozí kapitole, lesnická veřejnost navrácení majetku spíše vítá především proto, že nyní nejenže je dominantním vlastníkem lesa stát a dřevní suroviny jsou pro menší regionální zpracovatele nedostatkové zboží, ale i proto, že od roku 1991, kdy vstoupil v účinnost zákon o půdě, je s potenciálními pozemky církví omezené hospodaření, což v některých oblastech zapříčiňuje, že ani státní podnik Lesy České republiky, s.p. nemůže na těchto lesních pozemcích hospodařit s péčí řádného hospodáře a tím není práce v lese v daném regionu. To se vydáním majetku změní a lesnická veřejnost to tedy velmi vítá.

O to zajímavější je průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění při Sociologickém ústavu Akademie věd České republiky s názvem “Názor veřejnosti na roli církví ve společnosti a na navrácení církevního majetku – září 2012“. Tento průzkum, ačkoliv se dotknul spíše nelesnické veřejnosti, má jisté dopady na lesní hospodaření v České republice, neboť to, jak je lesní hospodářství vnímáno veřejností určuje v jisté míře vývoj dřevozpracujícího průmyslu na trhu.

Jednou z otázek na nelesnickou veřejnost bylo, zdali souhlasí se současným zněním zákona o majetkovém vyrovnání. Z grafu č. 10 je vidět, že 65% dotázaných se současným zněním nesouhlasí. Jen 16% jej hodnotí kladně a se zněním více či méně souhlasí. 19% veřejnosti na takovouto otázku nedokáže odpovědět.

Graf č. 10 – Souhlas se současným zněním na majetkové vyrovnání

(zdroj: ⁶⁴)

Ačkoliv není nad očekávání fakt, že se současným zněním nejvíce nesouhlasí lidé bez vyznání, zajímavějším výsledkem je, že z 220 dotázaných věřících římskokatolické církve jich 51% se zněním současného zákona nesouhlasí. Když k tomu přidáme dalších 18% z nich, kteří na tuto otázku nedokážou odpovědět souhlasně, vyjde, že pouze 31% římských katolíků se zněním současného zákona souhlasí.

⁶⁴ ĎURĐOVIČ, Martin. 2012. „Názor veřejnosti na roli církvi ve společnosti a na navrácení církevního majetku – září 2012“. Naše společnost 12 (9). 8 s. dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/instituce-a-politici/nazor-verejnosti-na-rolu-cirkvi-ve-spolecnosti-a-na-navraceni-cirkevniho-majetku>

5. ZÁVĚR

Tato práce ve svém obsahu zhodnotila základní dopady na lesní hospodářství České republiky s využitím srovnání začátku hospodaření obcí a soukromníků a s porovnáním hospodaření státu, resp. státního podniku Lesy České republiky, s.p. Přesto je navrácení majetku církvím a jiným náboženským společnostem již od počátku samotné myšlenky problematické. Jak tomu bylo už od tvorby zákona, kdy se rozhodovalo, zda bude mít zákon podobu výčtovou, či obecní restituční. Ani podoba konečného schváleného zákona z roku 2012 není v některých případech dobře proveditelná v praxi. Setkáváme se nejčastěji s krátkou 6 ti měsíční lhůtou k vydání majetku od data jeho požádání. Tato lhůta leckdy nepostačuje ani na prověření oprávněných nároků církví.

Pomineme-li však nedostatečnosti zákona a zaměříme se na to, jak budou vypadat některé dopady na lesní hospodářství v České republice, lze konstatovat, že toto vypořádání státu s církvemi a jinými náboženskými společnostmi bude mít více či méně pozitivní dopad nejen na samotné hospodaření, nýbrž i na les samotný. Dojde k jevu, kdy blokované pozemky pro vydání církvím, na kterých státní podnik Lesy České republiky nemohl řádně více než 10 let hospodařit, budou tímto uvolněny a dočkají se zasloužené péče nového lesního hospodáře. Toto zvýší nejen regionální těžby, které byly taktéž na těchto pozemcích plošně zakázány, ale taky dojde především k obnově v jejich výchově, která zde v podstatě neprobíhala.

Změna ve vlastnické struktuře není konečná a bude dále probíhat. V praxi vydávané pozemky totiž nejsou v řadě případech dobře přístupné ani pro církve, ani pro Lesy ČR, s.p.. Držba je roztroušená a často zasahuje do komplexu jiných lesů. Z osobních rozhovorů lze s jistotou říci, že dalším krokem, v některých případech určitě logickým, budou arondační změny, ve kterých se jednotlivé církve budou snažit své majetky ucelit a zpřístupnit, což bude nakonec potřeba k řádnému obhospodařování lesa. K těmto změnám bude nejvíce docházet paradoxně v regionech, kde konkrétní církve získají nejméně pozemků. Je tedy možné, že dojde ke komplexním směnám a pozemky v Plzeňském kraji se budou měnit za pozemky v kraji Moravskoslezském či Olomouckém. K největším

žadatelům patří totiž například Arcibiskupství olomoucké či Biskupství ostravsko-opavské.

Lesnická veřejnost společně s dřevozpracujícím průmyslem vidí navrácení majetků církvím a jiným náboženským společnostem taktéž pozitivně, protože opadne pro ně nepříjemný vlastník největší výměry lesů, stát. Od tohoto vydání si slibují lepší dostupnost dřevní hmoty a zlepšení tak své ekonomické situace. Je však nutno podotknout, že takto by se dřevozpracující průmysl tvářil ke každému novému vlastníku, kterému připadne tolik hektarů lesa. Dosud byli, především díky 5 ti letým tendrů státního podniku Lesy ČR, s.p., od většiny dřevní hmoty odříznuti. Jedinou jejich možností byly veřejné či internetové aukce dříví. Tyto aukce ale v praxi i tak ve větší míře vyhrávali smluvní partneři Lesů ČR, s.p.

V očích laické veřejnosti se názor jak na problematiku navrácení majetku církvím, tak i na znění samotného zákona, liší. Jedni odsuzují celkově navrácení majetku především z titulu, že církve má být chudá. Tato jejich nejčastější představa je většinou ale jediným jejich argumentem. Jedním z dalších argumentů bývá, že stát na těchto lesních majetcích vydělává a jejich vydáním zchudne. Avšak tento argument nelze brát za více, než méně pravdivý. Tato práce mimo jiné odkazuje na to, že potenciální církevní majetek je znám již od roku 1991 a dle zákona o půdě je s tímto majetkem omezené hospodaření. Takže vyloženě na tomto majetku stát nevydělává. Naopak. Stát je, jako vlastník povinen investovat do chráněných objektů, nacházejících se na těchto pozemcích, ze kterých nemá v praxi užitek převyšující péči. Navíc musí vyplácet náklady duchovním. Vydáním ušetří nemalé částky investic vkládaných do objektů a postupem času vyškrtne ze státního rozpočtu i náklady na církve.

Dalším argumentem je, že církve po navrácení majetku jen tento lukrativní majetek prodají a zbohatnou. Prodej majetku církvemi se očekává, ale jen v rámci programu scelování majetku. Celkový prodej nebo pronájem za účelem hospodaření v lese se, minimálně u Římskokatolické církve, neočekává, neboť sami faráři při jednáních říkají, že církve chce na vlastním majetku hospodařit sama. Církve má poměrně historicky dlouhodobé zkušenosti s hospodařením v lese. Před tím, než jim komunistický režim lesní majetky znárodnil, byly tyto majetky v poměrně dobré hospodářské kondici. Nynější stav lesních pozemků

poznačený bezmála 70letou státní správou je v takovém stavu, že budou mít cirkve opravdu mnoho práce s jeho zlepšením.

Laická veřejnost se mimo jiné obává, zdali nedojde k prolomení data 28. února 1948. V zákoně 428/2012 Sb. se píše, že rozhodné období začíná 25. únorem 1948. V § 5 se však píše, že jedna ze skutečností, jíž došlo k majetkové křivdě je odnětí věci bez náhrady podle postupu dle zákona 142/1947 Sb. z roku 1947. Jde o to, že zákon z roku 1947 byl uplatňován i po 25. únoru 1948. Proto je uveden jako jedna ze skutečností, podle které lze pozemky vrátit. Veřejnost se prolomení data 25. února 1948 nemusí obávat, protože v platném znění zákona 428/2012 Sb. je výslovně napsáno v §1, že předmětem tohoto zákona jsou pouze majetkové křivdy z období 25. února 1948 až 1. ledna 1990. To znamená, že i kdyby byl církvi majetek odebrán dle zákona 142/1947 Sb. před 25. únorem 1948 a církev by za něj nedostala náhradu, není tento majetek předmětem navrácení.

Dojde k regionální změně ekonomiky. Ta se rozvíjí nejen dodávkami dřevní hmoty regionálním zpracovatelům, ale i následným programem scelování majetku, kdy budou cirkve měnit, kupovat a prodávat své majetky na realitním trhu a je jisté, že osloví nejen státní lesy, ale i soukromé vlastníky a obce.

Státnímu podniku Lesy České republiky, s.p. z ekonomického hlediska klesne nejdůležitější faktor tržeb – z těžby dřeva, způsobený vydáním pozemků. Vydáním totiž dojde ke zmenšení porostní plochy a výpočtu maximální výše těžeb. Nebude se ale jednat o likvidační změnu.

6. POUŽITÁ LITERATURA

1. TRETERA, Jiří Rajmund. *Stát a církev v České republice*. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. 156 s. ISBN 80-7192-707-4
2. Ministerstvo kultury. *Vlastnické právo církví a náboženských společností*. [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/vlastnicke-pravo-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-123127/>
3. NĚMEČKOVÁ, Jana. Církevní majetek. *Katolík* [online]. [S.l.]: [2009] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://olesnice.katolik.cz/serialy/majetek/uvod.php>
4. JANÁK, Jan; HLEDÍKOVÁ, Zdeňka. *Dějiny správy v českých zemích do roku 1945*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. 519 s. ISBN 80-04-21189-5
5. Ministerstvo kultury. *Rozsah původního církevního majetku*. [online]. [S.l.]: [2012] [cit. 19.12.2014]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-123124/>
6. MURÍN, Matěj. *Pozemková reforma v období první republiky*. Plzeň, 2012. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta právnická, Katedra právních dějin.
7. Československo. Národní shromáždění. Zákon č. 215 ze dne 16. dubna 1919 o zabránění velkého pozemku majetkového. In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého*. 1919, částka 43 s. 289-290. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=215&r=1919>
8. Československo. Národní shromáždění. Zákon č. 81 ze dne 30. ledna 1920, kterým se vydávají po rozumu §u 10 zákona ze dne 15. dubna 1919, č. 215 Sb. zák a nař., ustanovení o přidělu zabrané půdy a upravuje se právní poměr ku přidělené půdě (zákon přidělový). In *Sbírka zákonů a nařízení státu československého*. 1920, částka 16 s. 135-145. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=81&r=1920>

9. Československo. Národní shromáždění. Zákon č. 142 ze dne 11. července 1947, o revisi první pozemkové reformy. In *Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé*. 1947, částka 65 s. 689-695. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=142&r=1947>
10. Československo. Národní shromáždění. Zákon č. 46 ze dne 21. března 1948, o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví k zemědělské a lesní půdě). In *Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé*. 1948, částka 21 s. Dostupné také z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1948-46>
11. Československo. President republiky. Dekret presidenta republiky č. 5 ze dne 19. května 1945, o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů. In *Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé*. 1945, částka 4/1945. Dostupné také z <http://www.psp.cz/docs/laws/dek/51945.html>
12. Československo. President republiky. Dekret presidenta republiky č. 12 ze dne 21. června 1945, o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa. In *Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé*. 1945, částka 7/1945. Dostupné také z <http://www.psp.cz/docs/laws/dek/121945.html>
13. Československo. President republiky. Dekret presidenta republiky č. 108 ze dne 25. října 1945, o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy. In *Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé*. 1945, částka 48/1945. Dostupné také z <http://www.psp.cz/docs/laws/dek/1081945.html>
14. Oběžník Zemského národního výboru v Praze Č. 331 ve věci „Dispozice s církevním majetkem“ ze dne 22. listopadu 1945. Národní archiv, spis I-3c-695-1945.
15. Sdělení Ministerstva školství a národní osvěty v Praze ve věci „Dispozice s církevním majetkem“ ze dne 26. září 1945. Národní archiv, spis B-154.965/45-V/1

16. Sdělení Ministerstva Zemědělství v Praze ve věci „Církevní majetek – dekrety č. 5/45 Sb. a 12/45 Sb.“ ze dne 6. prosince 1945. Národní archiv, spis 56.425/45-IX/S
17. Česká a Slovenská federativní republika. Česká národní rada. Zákon č. 172 ze dne 24. dubna 1991 o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1991, částka 36, s. 845-847. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1991&cz=172>
18. Česká a Slovenská federativní republika. Česká národní rada. Zákon č. 229 ze dne 21. května 1991 o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku. In *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky*. 1991, částka 45, s. 1062-1071. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=1991&cz=229>
19. Česká republika. Parlament. Zákon č. 428 ze dne 8. listopadu 2012 o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 155, s. 5474-5486. Dostupné také z <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=2012&cz=428>
20. NOŽIČKA, Josef. *Přehled vývoje našich lesů*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství v Praze, 1957. 459 s.
21. DRNEK, Jan. *Problematika církevního majetku v historickém vývoji. Koruna česká* [online]. [S.l.]: 2012 [cit. 2.2.2015]. Dostupné z WWW: <http://korunaceska.cz/index.php/cs/stahnete-si>
22. *Výroční zpráva 2013: Lesy České republiky, s.p.* Hradec Králové: Lesy České republiky, s.p., 2014, 98s.
23. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v České republice 1998: Zelená zpráva*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 1999, 138s. ISBN 8070841435
24. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v České republice 2000: Zelená zpráva*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2001, 126s. ISBN 80-7084-196-6

25. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v České republice 2003: Zelená zpráva*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2004, 138s. ISBN 80-7084-360-8
26. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v České republice 2006: Zelená zpráva*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2007, 128s. ISBN 978-80-7084-635-3
27. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2009*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2010, 116s. ISBN 978-80-7084-861-6
28. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2010*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2011, 130s. ISBN 978-80-7084-995-8
29. *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2013*. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014, 136s. ISBN 978-80-7434-153-3
30. ĎURĎOVIČ, Martin. „Názor veřejnosti na roli církví ve společnosti a na navrácení církevního majetku – září 2012“. 2012. Naše společnost 12 (9). 8 s. dostupné z WWW: <http://cvvm.soc.cas.cz/institute-a-politici/nazor-verejnosti-na-rolu-cirkvi-ve-spolecnosti-a-na-navraceni-cirkevniho-majetku>
31. KLEPEK, Cyril. *Církevní restituce a její vliv na státní rozpočet*. Praha: [2012]. 21 s. Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta
32. Lesy České republiky, s.p. *Koncepce strategického rozvoje podniku Lesy České republiky, s.p. pro období let 2015-2019*. Hradec Králové: [2014]. 52 s.

8. SEZNAM PŘÍLOH

- 1 Částečný výpis z pozemkové knihy
- 2 Přípomínky Ministerstva zemědělství k návrhu zákona z roku 2005
- 3 Aproximativní odhad církevního majetku 1948
- 4 Konfiskace od 18. století
- 5 Organizační mapa Lesů České republiky, s.p. k 1.1.2013
- 6 Organizační mapa Lesů České republiky, s.p. k 1.1.2015
- 7 Vývoj vlastnictví lesů v České republice

9. PŘÍLOHY

80 601/92

list. 5. 1

číslo knihovní vložky : 761

kat. území : Hněvkovice

Zábor

Soudní okres: Týpka nad Vltavou

„Hněvkovice“ č. 2. 20. 30 v Hněvkovicích.

číslo listu	číslo katastrální	Poznačení parcely (číslo domu, způsob vzdělávání)	číslo listu	číslo katastrální	Poznačení parcely (číslo domu, způsob vzdělávání)
1	107	stavební parcela, stodola	28	3327/1	role 511/14
2	108	stavební parcela, dvůr v Hněvkovicích	29	3327/2	role 511/14
3	3311	role V	30	3328/1	pastvina 511/14
4	3312	role W	31	3328/2	pastvina 511/14
5	3313	rybník I	32	3329/1	louka
6	3314/1	ecba	33	3329/2	pastvina 511/14
7	3314/2	pastvina	34	3330/1	role 511/14
8	3314/3	louka V	35	3331/1	pastvina 511/14
9	3314/4	role V	36	3331/2	pastvina 511/14
10	3314/5	pastvina s les.	37	3332	role 511/14
11	3314/6	pastvina V	38	3333	role 511/14
12	3315	role 1234	39	3334	role 511/14
13	3316	pastvina ecba V	40	3335	role 511/14
14	3317/1	role ecba	41	3336	role 511/14
15	3318	role 511/14	42	3337/1	pastvina I
16	3319/1	louka 511/14	43	3337/2	role
17	3319/2	neplodná půda 3323/1 role	44	3337/3	louka 511/14
18	3319/3	pastvina 511/14 3323/4 role	45	3338	role 511/14
19	3320/1	role 511/14 3323/5 role	46	3339/1	role 511/14
20	3321/1	role 511/14 3323/6 role	47	3339/2	role 511/14
21	3322	louka - V 3323/7 role	48	3340	role 511/14
22	3323/1	role V 3323/8 role	49	3341/1	role 511/14
23	3324	pastvina 3323/9 role	50	3342/1	role 511/14
24	3325	pastvina 3323/10 role	51	3343/1	role 511/14
25	3326/1	role 3323/11 role	52	3344/1	role 511/14
26	3326/2	pastvina 3324/1 role louka	53	3323/3	role 511/14
27	3326/3	role 3324/2 role	54	3319/2	role V
28	3327/1	role 511/14	55	3319/3	role 511/14
29	3327/2	role 511/14	56	3319/4	role 511/14
30	3328/1	role 511/14	57	3319/5	role 511/14
31	3328/2	role 511/14	58	3319/6	role 511/14
32	3329/1	role 511/14	59	3319/7	role 511/14
33	3329/2	role 511/14	60	3319/8	role 511/14
34	3330/1	role 511/14	61	3319/9	role 511/14
35	3331/1	role 511/14	62	3319/10	role 511/14
36	3331/2	role 511/14	63	3319/11	role 511/14
37	3332	role 511/14	64	3319/12	role 511/14
38	3333	role 511/14	65	3319/13	role 511/14
39	3334	role 511/14	66	3320/2	role 511/14
40	3335	role 511/14	67	3321/1	role 511/14
41	3336	role 511/14	68	3321/2	role 511/14
42	3337/1	role 511/14	69	3321/3	role 511/14
43	3337/2	role 511/14	70	3321/4	role 511/14
44	3337/3	role 511/14	71	3321/5	role 511/14
45	3338	role 511/14	72	3321/6	role 511/14
46	3339/1	role 511/14	73	3321/7	role 511/14
47	3339/2	role 511/14	74	3321/8	role 511/14
48	3340	role 511/14	75	3321/9	role 511/14
49	3341/1	role 511/14	76	3321/10	role 511/14
50	3342/1	role 511/14	77	3321/11	role 511/14
51	3343/1	role 511/14	78	3321/12	role 511/14
52	3344/1	role 511/14	79	3321/13	role 511/14
53	3323/3	role 511/14	80	3321/14	role 511/14

1. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 2. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 3. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 4. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 5. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 6. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 7. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 8. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 9. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 10. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 11. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 12. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 13. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 14. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 15. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 16. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 17. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 18. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 19. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 20. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 21. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 22. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 23. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 24. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 25. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 26. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 27. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 28. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 29. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 30. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 31. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 32. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 33. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 34. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 35. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 36. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 37. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 38. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 39. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 40. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 41. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 42. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 43. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 44. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 45. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 46. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 47. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 48. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 49. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 50. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 51. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 52. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 53. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 54. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 55. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 56. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 57. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 58. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 59. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 60. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 61. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 62. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 63. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 64. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 65. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 66. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 67. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 68. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 69. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 70. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 71. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 72. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 73. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 74. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 75. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 76. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 77. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 78. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 79. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.
 80. Listy 4. újezda 1927 č. d. 88.

Pohraniční na hranici 119. 120. 117.

B.

Z á p í s

číslo
číslo

č. 4. února 1927 č. d. 88.
Podle usnesení zemského soudu civilního v Praze, oddělení XIII ze dne 13. ledna 1927 č. j. 346/27 9. z. v. smlouvy křehové ze dne 24. února 1925, výpis z obecního rejstříku krajského soudu v Českých Budějovicích, ze dne 16. prosince 1926 a popravěcího prohlášení ze dne 11. prosince 1926:
1 vkladá se právo vlastnické, Právo spolčené pastevní v typě nad Uhlavou, za
2 posazením spolčením s ručením obecním,
3 poznávací se občanské, že k dalšímu vkladu nemovitosti těchto jest zapotřebí
4 schválení Státního pozemkového úřadu,
5 poznávací se občanské, že Státnímu pozemkovému úřadu vyhrazena
6 prorokaiva uvedena v odst. 2. § 19 a odst. 2. § 21. zákona ze dne 30. listopadu 1920
7 č. 84 Sb. z. a nat. a záruka vlastníka nemovitosti, že postavení tyto nemovitosti
8 smělo dle § 24 těchto zákona.
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Okresní soud v Českých Budějovicích
10. března 1964
Hlavinka
Hlavinka

Příloha č. 1 - Částečný výpis z pozemkové knihy

(zdroj: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkovonarovnani/vlastnicke-pravo-cirkvi-a-nabozenskyh-spolecnosti-123127/>)

Přípomínky k materiálu
Zpráva o postupu řešení úkolu „Návrh zákona o uspořádání majetkových vztahů mezi státem na jedné straně a církvemi a náboženskými společnostmi na straně druhé“ z výhledu legislativních prací vlády na rok 2005

K výše uvedenému materiálu uplatňujeme následující zásadní připomínky:

Obecně

Považujeme předložení zprávy ve formě, v jaké byla koncipována, za předčasné. Před tím, než bude zákon předložen, by měla vláda rozhodnout o koncepci (formě) uspořádání majetkových vztahů – teprve poté by měly být zahájeny práce na zákoně v závislosti na vybrané koncepci.

Ministerstvo kultury jednoznačně preferuje restituce prostřednictvím tzv. „výčtového zákona“. K tomu připomínáme, že tento způsob se jeví jako vhodný v případě vrácení budov a staveb, včetně jimi zastavěných pozemků a pozemků na budovy a stavby navazující a sloužící jejich provozu. **V případě navrácení zemědělských pozemků však sledujeme způsob restitucí „výčtovým zákonem“ jako značně problematický, a to s ohledem na rozsáhlé změny v půdní držbě a uspořádání pozemků, ke kterým došlo od doby jejich odnětí.**

Je třeba mít rovněž na paměti, že část pozemkového majetku, zabíraného především v rámci pozemkových reforem, byla předmětem přidělového řízení. Vracení pozemků vyvolává nutnost jejich řádné identifikace a rovněž potřebu geometrických zaměření, což jsou činnosti nejen časově, ale i finančně náročné. Rovněž není zřejmé, zda by předmětem výčtového zákona a nároků z něj pocházejících byly pozemky určené dle historického pozemkového katastru nebo pozemky současně vedené v katastru nemovitostí. Považujeme za nezbytné tuto otázku vyjasnit.

Jsme toho názoru, že restituce zemědělského majetku by měly být řešeny obdobným způsobem, jako je tomu u restitucí fyzických osob dle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. Tento způsob by zajistil dostatečný časový prostor k identifikaci majetku a jednoznačnému určení jeho současného držitele, tj. povinné osoby. Nároky by tak byly uplatňovány dle pozemkové evidence platné v době odnětí.

Předkládací zpráva, bod 5F

Pokud by se vláda přiklonila k restituční koncepci, Ministerstvo zemědělství by v uvedených případech mohlo Ministerstvu kultury poskytovat potřebnou součinnost při přípravě předmětných zákonů, event. být jejich spolupředkladatelem – nikoliv však jejich výhradním tvůrcem, jak je navrhováno.

Příloha č. 2 – Přípomínky Ministerstva zemědělství k návrhu zákona z roku 2005

(zdroj: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-123124/>)

PRESIDIUM
MINISTERSTVA ŠKOLSTVÍ A VĚDY
VĚD A UMĚNÍ

Označení spěšnosti
důvěrnosti spisu _____

Skupina: Číslo: Odbor a oddělení:

Referent: _____

P 2393 49 P. 6

telefon _____ klapka _____

Zároveň se vyřizují spisy č.:

Reprodukční lhůta:

Věc: Círky a náboženské společnosti kogruální. Pozemkový majetek farních
beneficií za platnosti zák.č.46/48 Sb.

Dřívější spisy: B 195706/48-III/1

Pozdější spisy:

Do spisů nahlédne:

před vypravením: uložení
p. přednosta odd P/6. *26. 11. 48*

po vypravení:
Dr Černý

Spisovna:

Došlo: _____

Popis spisu: _____ ref. archů, _____

_____ exh., příl. _____

Značka:

471
82

Skartovatí v roce: _____

Věc služební,
poštovně kreditováno.

Věc služební,
poštovně platí příjemce.

Výpravna:

Došlo: _____

Opsal: _____

Srovnal: _____

Vypraveno: _____

Přílohy (váha): _____

Všechna práva vyhrazena. 3-1335-47.

Čti prius.

Na telefonické vyzvání kanceláře presidenta republiky z 2.února 1949 /Dr Hrubeš/ jest zjistiti a kanceláři do 5.února 1949 sděliti počet far církve katolické v celé RČS, výměru pozemů farních beneficíí a jaká část z této výměry byla podrobena nové pozemkové reformě podle zák.č.46/48 Sb.

Referent proto 2.února 1949 vyzval telefonicky ZNV v Praze, Brně a Ostravě, aby podaly do 4.února 1949 žádané hlášení.

Za ZNV v Praze vr.r.Dr Šádek hned při obdržení telefonogramu prohlásil, že u ZNV v Praze toto zjištění není možné, poněvadž pozemkový majetek farních beneficíí není vůbec v příznávkách uveden, je udán pouze výnos z tohoto majetku plynoucí, a změny tohoto majetku nastalé jeho podrobením nové pozemkové reformě podle zák.č.46/48 Sb budou beneficíátý oznamovány teprve při podávání změn Passí. Dále prohlásil Dr Šádek, že ZNV v Praze je již v likvidaci, spisy se již balí pro odeslání na KNV a proto i kdyby potřebné záznamy existovaly, nebylo by je možno za tohoto stavu věcí zjistiti.

Za ZNV v Brně sdělil dne 3.února 1949 Dr Sedláček, že podle šetření konaného v květnu r 1948 činí pozemkový majetek farních beneficíí v zemi moravskoslezské 10.197 ha, 07 a 46 m². Na tento majetek bylo podle zák. č 46/48 Sb podáno přihlášek na 8.591 ha, vykoupeno však bylo dosud pouze 567 ha.

Za exp.ZNV v Ostravě sdělil 3.února 1949 Dr Novotný že bylo podáno 150 návrhů na vykoupení 1500 ha půdy farních beneficíí. Upozornil však, že data za obvod exp. v Ostravě jsou již zahrnuta v datech ZNV v Brně.

Aby bylo možno podati aspoň přibližnou zprávu za ZNV v Praze, zjistil referent ~~odhadem~~ podle výnosu beneficíátní půdy uvedeného v příznávkách ve spise č B 195706/48, že 10.197 ha beneficíátní půdy v zemi moravskoslezské vynáší ročně 2,500.000 Kčs; výnosu 7,500.000 Kčs v zemi české by odpovídala výměra beneficíátní půdy ca 30,612 ha. Na Slovensku by při výnosu beneficíátní půdy 6,036368 Kčs odpovídala výměra půdy 24,638 ha. Podle sdělení ministerstva zemědělství z 23.července 1948 č 74439/48 vykoupě se v zásadě veškerá církevní půda, sloužící zemědělské výrobě, takže výnos z půdy, jež bude ponechána církevním subjektům po provedení nové pozemkové

reformy/bude nepatrný, neboť každému subjektu
bude ponechán zásadně pouze 1 ha půdy.

Počet far byl refferentem zjištěn podle katalogu
cleriků v Čechách 1957, v zemi moravskoslezské
1157 a na Slezsku odhadem asi 900.

Tato data byla dne 5. února telefonicky
sdělena kanceláři prezidenta republiky/Dr. Hru-
bešovi./

Dalšího opatření není třeba.

N a v ě d o m í . A d a c t a .

V Praze dne 11. února 1949.

Národní archiv potvrzuje,
že tato kopie doslovně souhlasí se zněním dokumentu,
který je uložen ve fondu ...*MSK*.....
Počet stran: *5*
Ověřil: *Muhová*
Datum: *18. 1. 2012*

Příloha č. 3 – Aproximativní odhad církevního majetku 1948

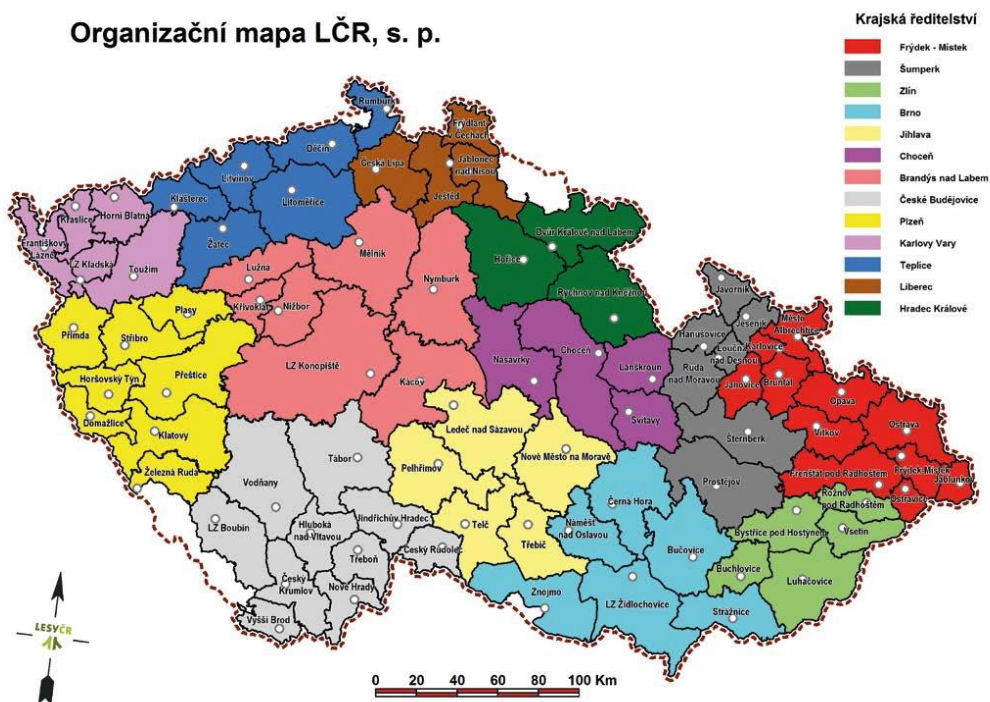
(zdroj: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevního-majetku-123124/>)

Označení	Podoba zásahu	Kompenzace	Poznámka
Reformy císaře Josefa II.	Zrušení klášterů, které se nezabývaly vzděláváním, vědeckou činností, zdravotnictvím nebo charitou	Zřízení náboženských fondů (později pod názvem Náboženská matice) – do nich vloženo jmění zrušených klášterů. Majetek náboženských fondů mohl být použit pouze pro potřeby církve – tím byla zachován účel majetku zrušených klášterů. Fondy byly později doplňovány z prostředků státu.	Po vyhnání řeholníků a řeholnic z klášterů v 50. letech, byly tyto kláštery svěřeny do správy Náboženské matice. Náboženská matice je pak protiprávně darovala státu.
Pozemková reforma (zahájena v roce 1919)	Odnětí částí velkostatků velkým pozemkovým vlastníkům. Netýkala se majetku státu či obcí, na církevní majetek se vztahovala.	Náhrady podle zákona č. 329/1920 Sb.; úprava kongruového zákona (příspěvky státu na platy duchovních).	
Revize první pozemkové reformy (zahájena v roce 1947)	Vyvlastnění celků nad 50 ha. Netýkala se majetku státu či obcí, na církevní majetek se vztahovala.	Zákonný příslib peněžní náhrady za vyvlastněný majetek; nikdy nevyplaceno.	Se zábořem půdy se začalo před únorem 1948; realizace reformy proběhla po únoru 1948 v rozporu se zákonem.
Druhá pozemková reforma a další zásahy totalitní moci (po roce 1948)	Úplné vyvlastnění církevního majetku (s drobnými výjimkami – budovy far, kostelů, farní zahrady). Netýkala se majetku státu či obcí, na církevní majetek se vztahovala.	K žádné kompenzaci nedošlo.	K odnímání majetku docházelo jak zdánlivou cestou právní, tak i zcela neprávní (např. faktické násilné převzetí bez právního důvodu).

Příloha č. 4 - Konfiskace od 18. století

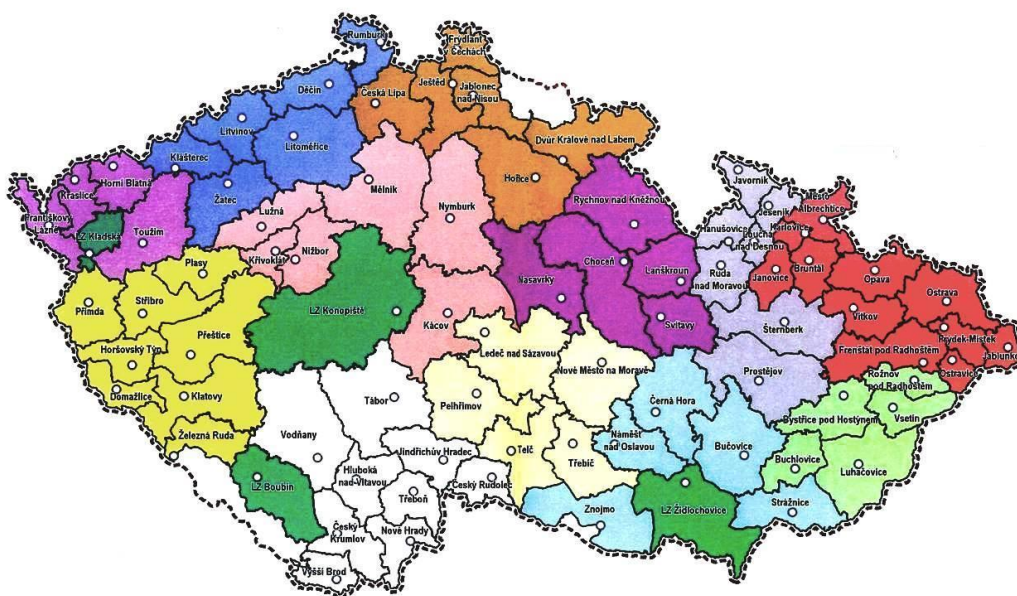
(zdroj: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolcnosti/majetkove-narovnani/rozsah-puvodniho-cirkevniho-majetku-123124/>)

Organizační mapa LČR, s. p.

Príloha č. 5 – Organizační mapa Lesů České republiky, s.p. k 1.1.2013

(Zdroj: *Výroční zpráva 2013: Lesy České republiky, s.p.* Hradec Králové: Lesy České republiky, s.p., 2014, 98s.)

Príloha č. 6 – Organizační mapa Lesů České republiky, s.p. k 1.1.2015

vlastnictví/rok	1850	1880	1910	1930	1945	1950	1990	1997	2000	2005	2010	2013	2015
státní	2,5	0,3	0,2	12,4	18,3	70,1	95,8	64,4	63,1	59,8	60,1	59,7	50,8
obecní	9,1	10,2	9,4	11,3	14,9	16,6	-	12,5	13,6	15,5	16,55	16,86	16,9
církevní	8	7,2	6,6	7,1	6,1	-	-	-	-	-	0,06	0,06	5,1
soukromé	57,7	55,3	51,8	66,2	58,1	10,1	0,1	22,4	22,4	23,2	22,12	22,18	22,18
JZD	-	-	-	-	-	-	4,1	-	-	-	-	-	-
šlechtické	21	25,7	29,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Příloha č. 7 – Vývoj vlastnictví lesů v České republice (v % výměry lesa)